

ДНЕВНИКЪТЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

IX^{то} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XXIII заседание, Сръда, 26-й Ноемврий 1898 год.

(Отворено въ 2 часътъ слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя Д-ръ Георги Янколовъ.)

Прѣдсѣдатель: (Звъни.) Засѣданието се отваря.

Г-нъ секретарьтъ Донковъ ще прочете списъка на г-да народнитѣ прѣдставители, за да се види: кой присъствува и кой отсъствува отъ днешното засѣдание.

Секретарь Янколъ Донковъ: (Прочита списъка.) Отсъствуватъ г-да прѣдставителитѣ: Атанасъ Д. Шевкеновъ, Андрѣй Петковъ, Атанасъ Гюмюшгерданъ, Григоръ Найденовъ, Димитръ х. Баневъ, Димитръ Мишковъ, Иванъ Ев. Гешовъ, Иванъ Грозевъ, Михаилъ х. Славчевъ, Маринъ Стоиловъ, Николай А. Мариновъ, Петръ Мусевичъ-Бориковъ, Петко Катрановъ, Петко Кочанковъ, Стефанъ С. Вобчевъ, Филипъ Атанасовъ и Христо П. Славейковъ.

Прѣдсѣдатель: Отъ 169 души народни прѣдставители, отсъствуватъ 17 души; има, значи, нуждното число прѣдставители, за да може Събранието да засѣдава.

На дневния редъ имаме:

I. Първо четение на законопроекта за инспекция на класнитѣ и основнитѣ училища, и

II. Второ четение на законопроекта за устройството на сѣдилищата.

Прѣди да се пристъпи къмъ дневния редъ, има ли нѣкой отъ г-да секретаритѣ да прочете съкратенъ протоколъ? (Нѣма.)

Има да съобщѣ на почитаемото Събрание, че е разрѣшенъ шестъ-дневенъ отпускъ на г-на Мусевичъ-Бориковъ.

Постъпило е прѣдложение отъ народния прѣдставитель г-на Васа Мойнски, за отцѣпване Царибродската околия отъ Трънския окръгъ и присъединението ѝ къмъ Софийския окръгъ. Ще се напечата, ще се раздаде на прѣдставителитѣ и тогава ще се тури на дневенъ редъ.

Постъпило е отъ Министерството на Финанситѣ едно прѣдложение за опрощаване сумата 66.101-78 л., дължима за сѣдебни разноски отъ разни несѣстоятелни, умрѣли въ бѣдность, изселивши се и пр. Ще се прѣпрати на надлѣжната комисиия за изучаване и докладване.

Пристъпваме къмъ дневния редъ: първо четение на законопроекта за инспекция на класнитѣ и основнитѣ училища.

Г-нъ секретарьтъ Воби Лафчиевъ ще го прочете.

Секретарь Воби Лафчиевъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ.

Учебно-пѣспитателното дѣло има нужда отъ компетентенъ и постояненъ надзоръ. Само въ страни, гдѣто училищната инспекция е добръ уредена, училищата напрѣдватъ, процъвтватъ. Нуждата отъ училищенъ надзоръ у насъ се съзна веднага, слѣдъ освобождението ни; отъ тогава и до сега, инспекцията продължава да съществува подъ разни форми. Всички досегашни наредби по инспекцията сж имали за цѣль усъвършенствуванието на тоя институтъ. Последната наредба по инспекцията е отъ 1889 год. Тя е имала прѣдъ видъ, естествено, тогавашното състояние на народнитѣ основни и класни училища. Отъ тогава насамъ и въ количествено и въ качествено отношение тия училища сж отишли напрѣдъ, та става необходимо да се направѣтъ съответствени промѣни и въ инспекторската институция.

Вмѣсто досегашната едноставна инспекция, при която имаме 45 души инспектори съ еднакви права, макаръ и

разпорежни по заплата, се въвежда двойната система за инспектиране: околийска инспекция и окръжна, от които първата остава подчинена на втората. Околийски инспектори ще да има всичко 49, срѣщу 83 административни околии, т. е. приблизително единъ околийски инспекторъ на двѣ административни околии. Гледало се е на единъ околийски инспекторъ да се паднатъ около 100 до 150 души учители. Цѣла България се раздѣля на десетъ учебни окръжия, т. е. падатъ се на единъ окръженъ инспекторъ по два административни окръга. На окръжните инспектори се повѣрѣва контролътъ надъ околийскитѣ инспектори и въ добавѣкъ надзорътъ на всички трикласни училища и надзорътъ на основните училища въ града, гдѣто ще бѣде сѣдалището на инспектора.

Тая двойна система има нѣколко прѣимущества. Прѣди всичко, инспекторитѣ нѣма да бѣдѣтъ събрани, по двама, по трима и дори четирма съ сѣдалище въ единъ и сѣщъ градъ, а всѣки инспекторъ ще бѣде при своитѣ учители, и всѣто 22 инспекторски сѣдалища, както е сега, ще имаме 69 сѣдалища, т. е. инспекторитѣ ще бѣдѣтъ разпрѣснати на 69 пункта изъ България. Това нѣма нужда да се доказва, дава възможностъ за много по-чести срѣщи и сношения между инспектори и учители, които срѣщи само добро могатъ да принесѣтъ на учебното дѣло.

По-нататѣкъ прѣдлаганата наредба прѣдставя и това прѣимущество, че дава възможностъ да се отдѣли чисто педагогическата работа на инспекторитѣ отъ административната. Административната инспекторска работа, която при едноставната инспекторска система се разпрѣдѣля между всички инспектори, като едностранни, сега се прѣдвижда да се съсредоточи въ рѣцѣтъ само на 10-тѣ души окръжни инспектори, които за тая цѣль ще иматъ и канцелария и особенъ секретаръ съ малка заплата. А околийскитѣ инспектори нѣма да иматъ никаква канцелария, ни писари. Тѣхната работа ще бѣде изключително ревизионна, между учителитѣ прѣзъ всичкото учебно врѣме; само по ваканцитѣ тѣ се прѣдвижда да помагатъ по административната работа на окръжните инспектори. Това ще отнеме всѣки поводъ на инспекторитѣ да се оплакватъ, както до сега, че поради много канцеларска работа, тѣ нѣматъ възможностъ да ревизиратъ училищата. Тая промѣна, обаче, не можеше да стане, безъ да се прѣдвиди и по единъ секретаръ при окръжните инспектори — длѣжностъ, която трѣбваше да се прѣдвиди още и за това, че окръжните инспектори при голѣмия си учебенъ районъ ще бѣдѣтъ често принуждавани да отсъствуватъ отъ сѣдалищния градъ, гдѣто ще имъ бѣде канцеларията.

Новата система на първъ погледъ изглежда, като че ще струва повече на държавната хазна. Въ сѣщностъ не е така. Разносикѣ за инспекцията си оставатъ сѣщитѣ, а въ началото ще бѣдѣтъ и по-малки. Онова, което се увеличава отъ създаването на десетъ души окръжни инспектори съ секретари, се сънесява отъ това, че околийскитѣ инспектори, като се прѣдвижда да бѣдѣтъ съ по-малѣкъ образователенъ цензъ и излѣзли изъ срѣдата на самитѣ народни учители, ще взиматъ и по-малки заплати отъ запла-

титѣ на сегашнитѣ 45 души инспектори, а при това тѣ нѣма да иматъ никакви канцеларски разноси. Това дори позволява да се дадѣтъ на десетимата окръжни инспектори заплати равни съ заплатитѣ на директоритѣ въ гимназиитѣ — обстоятелство, което дава възможностъ за тия длѣжности да се избѣржѣтъ хора наистина съ авторитетъ и опитностъ.

До сега пѣтнитѣ разноси на инспекторитѣ сѣ влизали въ самата имъ заплата. Сега се прѣдвижда за тия разноси на инспекторитѣ да се дава безотчетно по една малка сума, отъ която нѣма никакви отбиви да се правѣтъ и която нѣма да бѣде смѣтана за пенсията на инспекторитѣ. Такова отдѣляние на пѣтнитѣ разноси отъ сѣщинската заплата, едно че е по-справедливо, а друго дава да се чувствува по-силно необходимостта отъ ревизия.

За да могатъ въ редовитѣ на инспекторитѣ да влизатъ отъ една страна лица, които сѣ прѣживѣли живота на ония, които има да ревизиратъ, и сѣ вършили тѣхната работа, а отъ друга, лица съ по-високо образование, съ по-расширенъ умственъ кръгъзоръ и съ способностъ не само да ръководѣтъ, а и научно да изучаватъ учебното дѣло, споредъ новата наредба, вратата на тия служби се оставя отворена и на всички основни учители и на всички срѣдни учители. Самиятъ изборъ изъ между основните учители, които пай-напрѣдъ могатъ да ставатъ само околийски инспектори, и то третостепенни, ще се прави чрѣзъ особенъ за цѣльта испитъ. На такъвъ испитъ ще се допускатъ само учители, които, като редовни, сѣ прѣкарвали въ учителствувание поне 5 години. За окръжни инспектори се прѣдвижда малко по-други цензъ. За да се получи тая длѣжностъ се иска образование, каквото се иска за учителъ въ една гимназия; иска се въ добавѣкъ кандидатътъ да е достигналъ да стане първостепененъ учителъ или директоръ на гимназия, и при това да се е отличилъ съ своята учителска вѣщина, или пъкъ съ трудовитѣ си по педагогическата литература. Всички тия условия за избирането на инспекторитѣ се намѣрихъ за необходимо да се прѣдвидѣтъ, за да може по тоя начинъ да се въздигне длѣжността на подобающа висота.

Министерството на Народното Просвѣщение се надѣва, че като се повдига тѣй инспекторскитѣ институтъ, правилниятъ надзоръ надъ училищата ще бѣде напълно гарантиранъ.

Министръ: Ив. Вазовъ.

Законопроектъ

за инспекция на класнитѣ и основнитѣ училища.

§ 1. Министерството на Народното Просвѣщение надзирава всички дѣтски, основни и класни училища, били тѣ народни или частни, посредствомъ окръжни и околийски училищни инспектори, които сѣ и посредници между него и училищните настоятелства, учителитѣ и прѣдставителитѣ на другитѣ възпитателни заведения.

§ 2. Министерството на Просвѣщението натоварва и други компетентни лица съ ревизирането на училищата, поставени подъ надзора на училищните инспектори.

§ 3. Въ учебно отношение Княжество България се разпрѣдѣля на 10 учебни окръжия и на 49 учебни околии, както слѣдва:

I. Софийско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Софийска* (Софийска административна околия и Самоковска);
- 2) *Новоселска* (Новоселска административна околия и Искрешка), и
- 3) *Пирдопска* (Пирдопска административна околия и Орханйиска).

II. Кюстендилско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Кюстендилска* (Кюстендилска административна околия);
- 2) *Дупнишка* (Дупнишка административна околия);
- 3) *Радомирска* (Радомирска административна околия и Босилеградска);
- 4) *Трънска* (Трънска административна околия), и
- 5) *Бръзничка* (Бръзничка административна околия и Царибродска).

III. Ломско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Видинска* (Видинска административна околия);
- 2) *Бѣлоградчикска* (Бѣлоградчикска административна околия и Кулска);
- 3) *Ломска* (Ломска административна околия);
- 4) *Берковска* (Берковска административна околия и Фердинандска);
- 5) *Вратчанска* (Вратчанска административна околия) и
- 6) *Орѣховска* (Орѣховска административна околия и Бѣлослатинска).

IV. Плевенско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Плевенска* (Плевенска административна околия и Луковитска);
- 2) *Свищовска* (Свищовска административна околия и Никополска);
- 3) *Ловчанска* (Ловчанска административна околия), и
- 4) *Троянска* (Троянска административна околия и Тетевенска).

V. Търновско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Търновска* (Търновска административна околия и Паскалевска);
- 2) *Горно-Орѣховска* (Горно-Орѣховска административна околия и Кесаревска);
- 3) *Севлиево* (Севлиево административна околия и Габровска), и
- 4) *Дръновска* (Дръновска административна околия, Еленска и Тръвненска).

VI. Русенско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Русенска* (Русенска административна околия и Бѣленска);
- 2) *Тутраканска* (Тутраканска административна околия и Балбунарска);
- 3) *Силистренска* (Силистренска административна околия и Куртъ-Бунарска);
- 4) *Разградска* (Разградска административна околия и Кеманларска), и
- 5) *Шоповска* (Шоповска административна околия).

VII. Варненско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Шуменска* (Шуменска административна околия и Ново-Пазарска);
- 2) *Прѣславска* (Прѣславска административна околия, Ески-Джумайска и Османъ-Пазарска);
- 3) *Варненска* (Варненска административна околия и Балчикска);
- 4) *Добричка* (Добричка административна околия), и
- 5) *Провадийска* (Провадийска административна околия).

VIII. Пловдивско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Пловдивска* (Пловдивска административна околия и Сърненогорска);
- 2) *Карловска* (Карловска административна околия и Овчехлъмска);
- 3) *Конушка* (Конушка административна околия и Рупчоска);
- 4) *Пазарджишка* (Пазарджишка административна околия и Пещерска), и
- 5) *Панагюрска* (Панагюрска административна околия и Ихтиманска).

IX. Старо-Загорско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Старо-Загорска* (Старо-Загорска административна околия);
- 2) *Казанлъшка* (Казанлъшка административна околия);
- 3) *Ново-Загорска* (Н.-Загорска административна околия);
- 4) *Чирпанска* (Чирпанска административна околия и Търново-Сейменска);
- 5) *Хасковска* (Хасковска административна околия и Борисовградска), и
- 6) *Харманлийска* (Харманлийска административна околия).

X. Сливенско учебно окръжие, съ учебни околии:

- 1) *Сливенска* (Сливенска административна околия и Котленска);
- 2) *Ямболска* (Ямболска административна околия);
- 3) *Каваклийска* (Каваклийска административна околия и Къжлъ-Агачска);
- 4) *Бургазска* (Бургазска административна околия и Анхиалска), и
- 5) *Карнобатска* (Карнобатска административна околия и Айтоска).

§ 4. Съдалището на окръжния училищен инспекторъ е въ центра на учебния окръгъ, а на околийския въ центра на учебната околия.

§ 5. Окръжнитѣ училищни инспектори се взиматъ изъ между директоритѣ на гимназиитѣ, педагогическитѣ училища и изъ между тѣзи първостепенни учители при сжитѣ училища, които сж се отличили съ своята учителска вѣщина, или пъкъ съ трудовѣ си по педагогическата литература.

§ 6. За околийски училищни инспектори се назначаватъ основни учители, които сж учителствували като редовни поне петъ години и сж издържали установения специално за тази длъжностъ испитъ.

§ 7. Испитътъ за околийски училищен инспекторъ се държи въ София по особена програма, прѣдъ комисия, назначена отъ Министра на Просвѣщението.

§ 8. Окръжните училищни инспектори получават годишна заплата 5.400 л.

§ 9. Околийските училищни инспектори се раздѣлят на първостепенни, второстепенни и третостепенни. Това разпрѣдѣление се отнася само до лицата, а не и до учебните околии.

§ 10. За третостепенни околийски инспектори се назначават второстепенни основни учители, за второстепенни околийски инспектори — първостепенни основни учители или прослужилите, като третостепенни инспектори, пет години, а за първостепенните околийски инспектори се назначават само прослужилите, като второстепенни инспектори, пет години и отличилите се въ своята работа.

§ 11. Първостепенните околийски инспектори получават годишно 3.000 л., второстепенните — 2.520 л. и третостепенните — 2.220 л.

§ 12. Освѣн платата, окръжните училищни инспектори получават безотчетно годишно по 720 л. пътни пари, а околийските училищни инспектори по 480 л., които не подлѣжат на никакви удѣржки.

§ 13. Окръжните училищни инспектори се назначават и уволняват съ Княжески указъ, а околийските съ — приказъ отъ Министра на Народното Просвѣщение.

§ 14. Прослуженото време, като училищен инспекторъ, се счита като прѣкарано на учителска длѣжност.

§ 15. Окръжните и околийските инспектори иматъ слѣдните длѣжности:

а) грижатъ се за точното изпълнение и прилагане на училищните закони, правилници, програми и распорѣждания на министерството, които чрѣзъ тѣхъ се съобщават на училищните настоятелства, учителите и други лица;

б) надзиратъ да се води обучението по педагогическите принципи и прѣдписаните инструкции;

в) ръководятъ занятията въ педагогическите курсове и конференции;

г) грижатъ се за прокарване на общата задължителност на учението, за отваряне на вечерни и недѣлни училища и за уреждане на училищни градини;

д) ревизиратъ училищата и упътватъ учителите при обучението;

е) грижатъ се за построяване на училищни здания и поправките имъ, и за снабдяване училищата съ нужните учебни пособия и покъщнина, както и за хигиеническото състояние на повѣрените имъ училища;

ж) прѣгледватъ сметките на училищата и даватъ мнѣние по съставянето на училищните бюджети отъ училищните настоятелства;

з) приготвятъ всички въпроси, които трѣбва да бждатъ подложени на разглеждане въ окръжния училищен съветъ;

и) стараятъ се за събиране на старините и запазването имъ;

к) събиратъ данни по училищната статистика и изобщо по изучаването на училищното дѣло въ окръга и водятъ служебните списъци на учителите, и

л) изучаватъ всички въпроси по учебното дѣло, съ които биватъ натоварени отъ министерството.

Освѣн горните длѣжности, окръжният училищен инспекторъ върши и слѣдующето:

а) надзирава околийските инспектори при изпълнението на длѣжностите имъ;

б) ревизира всички народни класни училища въ учебното окръжие, както и основните училища, въ централния градъ на учебното окръжие;

в) съставлява годишен отчетъ за състоянието на училищата въ цѣлото учебно окръжие;

г) води прѣписката съ министерството и съ другите училищни власти въ учебното окръжие;

д) прѣдставя разните въпроси на разглеждане въ окръжните училищни съвети и присѣтствува въ заседанията на окръжните съвети, кога се разискватъ въпроси по училищното дѣло;

е) върши всичко, което му се налага отъ настоящия законъ и отъ другите специални закони и распорѣждания.

Забѣлѣжка. Когато окръжният училищен инспекторъ нѣма възможност да присѣтствува на заседанията на окръжния училищен съветъ, той се прѣдставлява отъ инспектора на централната околия въ административното окръжие.

§ 16. Окръжните и околийските училищни инспектори сж длѣжни да ревизиратъ най-малко два пѣти всѣко училище прѣзъ годината.

Забѣлѣжка. Когато се случи неизбежна нужда, училищният инспекторъ може да посети едно училище и повече пѣти.

§ 17. Три пѣти прѣзъ годината околийските инспектори се събиратъ въ центра на учебното окръжие на заседание и разглеждатъ всички въпроси, внесени отъ окръжния училищен инспекторъ или прѣдложени отъ тѣхъ, както и разните распорѣждания, които трѣбва да се направятъ за прокарването на нѣкои мѣрки, чрѣзъ които се въвеждатъ подобрѣния. Взетите рѣшения се излагатъ въ мотивирани протоколи, подписани отъ всички.

§ 18. При всѣки окръжен училищен инспекторъ има канцелария съ по единъ секретаръ и единъ или повече писари и единъ разсилень. Секретарите получаватъ годишна заплата отъ 1.200 до 1.800 л.

Околийските инспектори нѣматъ канцеларии; тѣ се намиратъ при околийските управления.

§ 19. Прѣзъ ваканционните мѣсеци, когато околийските училищни инспектори не сж заняти съ работи по училищата въ района си, тѣ помагатъ на окръжния училищен инспекторъ по съставяне статистиката, прѣгледване служебните списъци на учителите и годишния отчетъ.

§ 20. Училищните инспектори иматъ всички права и длѣжности, като другите държавни чиновници, и се назначават и уволняватъ споредъ Закона за чиновниците.

§ 21. За начина, по който окръжните и околийските училищни инспектори вършатъ своите длѣжности по надзора на повѣрените имъ училища, както и за отношенията имъ къмъ общините, окръжните училищни съвети и другите

власти, Министерството на Народното Просвѣщение издава особни инструкции.

§ 22. На Министерството на Народното Просвѣщение се дава срокъ до 1-й Септемврий 1900 год. да изпълни чл. 6-й на настоящия законъ, а до това врѣме то може да назначава извънредни окслийски инспектори, съ заплата до 2.000 л.

§ 23. Настоящиятъ законъ отмиънява Закона за училищнитѣ инспектори отъ 17-й Декемврий 1889 год.“

Прѣдсѣдателъ: Има ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да говори по прочетения законопроектъ?

Думата има г-нъ Ганчо Гаврийловъ.

Ганчо Гаврийловъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ се надѣвахъ да вземе нѣкой другъ думата по прѣдлагаемия законопроектъ, именно да ѝ вземе лице, което е по-добъръ запознато съ учебното дѣло у насъ. Но понеже това не станъ, азъ се възползувамъ отъ случая да кажъ поне това, което знамъ за нуждитѣ, които се съглеждатъ, които се явяватъ въ нашитѣ училища.

Отъ самия законопроектъ, който имаме на рѣка, въ изложението на мотивитѣ виждаме, че захващатъ съ думитѣ „учебно-въспитателното дѣло има нужда отъ компетентенъ и постояненъ надзоръ“. Не може да се каже, че по нашитѣ училища не се харчатъ голѣми и грамадни суми, за да се поставятъ въ единъ редъ, въ каквѣто би трѣбвало да бѣдѣтъ, и каквито сѣ училищата въ други страни. Но трѣбва да се признае отъ всички ни, че въ това отношение, съ турянieto въ добъръ редъ нашето учебно дѣло, не е турена въ добъръ редъ и воспитателната страна на това дѣло. Менъ ми се струва, че мнозина отъ васъ знайтъ, че воспитателната страна на учебното дѣло въ нашитѣ училища, отъ нашето освобождение насамъ, свѣсѣмъ е занемарена. Азъ мисля, че тукъ по този въпросъ можъ да си издигнѣ гласа, въ качеството си на народенъ прѣдставителъ, прѣдъ надлѣжния министъръ, щото поне въ бѣдѣще да се обърне сериозно внимание върху нашитѣ училища и въ това отношение. Прѣдлагаемиятъ законопроектъ има за цѣль, именно, да тури по-добра организация въ надзора на нашитѣ училища, чрѣзъ урежданieto, чрѣзъ урегулиранieto инспекцията на тия училища. Всѣки единъ отъ васъ ще посрѣшне такова едно желание, отъ страна на правителството, да вземе по-отблизу надзора, на инспекцията на нашитѣ училища, вѣрвамъ всѣки отъ насъ ще посрѣшне твърдѣ благосклонно такава една мѣрка, защото училищата, споредъ разбиранieto на всички ни, сѣ мѣста, отъ гдѣто ние добиваме добръ подготвени и воспитани граждани. Щомъ е така, менъ ми се струва, че такава една мѣрка отъ страна на правителството, да тури по-близу до самитѣ училища тая инспекция, и по-отблизу да гледа на работата, се посрѣща съ едно искрено съчувствие отъ страна на народнитѣ прѣдставители.

Взиманieto по-отблизу и по съ присърдце, отъ страна на правителството, надзора на училищното дѣло и въ воспитателното отношение, ще бѣде, не ще съмнѣние, твърдѣ на мѣсто за туй, защото, както казахъ, отъ нашето освобождение насамъ тая страна е останъла занемарена. Ние като че всички, говоря за нашитѣ учители, се впуснѣхме

да си създаваме само карриери и не обръщаме внимание да видимъ, като какъ се ръководи въ училищата воспитанieto на нашето младо поколѣние. Азъ знамъ, че мнозина ще кажѣтъ, че родителитѣ сѣ длѣжни да воспитаватъ своитѣ дѣца, и това е тѣй; но като вземемъ въ съображение степента на образованieto и развитieto на нашето население, всички признаваме, че не всички родители у насъ можѣтъ да дадѣтъ извѣстното и нуждното воспитание на своитѣ дѣца. Щомъ е така, училищата въ дадения случай се явяватъ като подпора, като едно подпомагание на родителитѣ въ това отношение.

Всички сме били ученици, па и възрастъта ни показва, че сме били такива до врѣме на нашето освобождение; така щото, всички помнимъ какво внимание се обръщаше тогава не само на учебното, но и на воспитателното дѣло. А сега може да се направи сравнение — и това не може да се отрече — та да се види, какъ тая воспитателна страна е занемарена и до каква степенъ се чувствува бързото въвеждане на пужднитѣ мѣрки за обуздаванieto на злото, да не кажъ тежката дума развратъ, въ нашитѣ училища. А това е вслѣдствие на липсване надзоръ въ воспитателно отношение на ученицитѣ, въ липсата на всѣкаква дисциплина въ училищата. Нашитѣ учители, при сегашната си обстановка, се грижѣтъ ужъ само за образователната страна на ученицитѣ; ще чуete да ви се твърди това отъ страна на много наши учители. Обаче, и въ това отношение тѣ сѣ твърдѣ небрѣжни. Тѣ отиватъ, напримѣръ, та исчитатъ урока си прѣдъ ученици отъ I, II или III-й класъ, които не сѣ освѣнѣ дѣца, както прѣдъ студенти въ Висшето училище, безъ да се постараятъ съ едно, двѣ или три расправяния да бѣдѣтъ добръ разбрани отъ дѣцата. При такава възраст и при такова умствено развитие на дѣцата, тоя начинъ на прѣподаване уроцитѣ, само съ исчитанieto имъ прѣдъ тѣхъ, не е достатъченъ, не е добъръ. На дѣцата трѣбва да се расправя, до като вникнатъ въ това, което се прѣподава. Азъ се надѣвамъ, че съ въвежданieto на настоящия законопроектъ за инспекцията на класнитѣ и основни училища, ще се подобри доста много учебното дѣло у насъ, понеже центровѣтѣ и сѣдалищата на инспекторитѣ се распрѣсватъ на повече мѣста, отъ колкото до сега. Съ уголѣмъването на надзора и поставянieto инспекцията на училищата по-близу до тѣхъ, естествено слѣдва, че ще се направи нѣщо повече; защото, когато инспекторътъ не може да посѣти училището поне нѣколко пѣти въ годината, за да се запознае съ начина на прѣподаванieto и съ качеството на учителския персоналъ, тогава и да има недостатъци въ работата не можѣтъ да бѣдѣтъ поправени. Когато инспекторътъ посѣщава по-често училищата, нѣма съмнѣние, че ако има оплаквания, той ще ги чуе, а ако има недостатъци, било по прѣподаванieto на ученицитѣ, било по поведението на учителитѣ, или ако има недостатъкъ въ персонала на училищата, или недостатъкъ въ разнитѣ училищни пособия и други, той ще ги узнае и ще ги добава и поправи.

Затова, азъ се надѣмъ, че като се приеме тоя законопроектъ по принципъ, и комисията по Министерството

на Народното Просвѣщение, които ще го разгледва, като доцѣлни нѣкои нѣща, съ които да се обхваща и надзорътъ на нашитѣ училища и въ възпитателно отношение, които, мислѣхъ, че трѣбва да се прибавятъ, за да се обръща по-сериозно внимание на нашитѣ училища и въ това отношение, азъ мислѣхъ, че ще направимъ една крачка напредъ, за да могатъ да се поставятъ и нашитѣ училища на положението, щото да добиваме отъ тѣхъ бѣдѣщи граждани, каквито ни трѣбватъ, а не граждани, които още отъ училището да сѣ развалени и отъ които нищо да не може да стане отъ послѣ.

Георги Н. Юруковъ: Г-да прѣдставители! Настоящиятъ законопроектъ ние трѣбва да приемемъ съ голѣма готовностъ, защото въ него инспекторското дѣло е поставено на по-висока степенъ, отъ колкото то е било поставено въ до сега съществуващитѣ закони. Прѣди всичко, въ него ние виждаме, че се изисква цензъ и дълга практика. Тѣзи нѣща сѣ неизбежно нужни за единъ инспекторъ, който има толкова голѣма задача по учебното дѣло у насъ. Но независимо отъ туй, ние трѣбва да отдадемъ голѣма похвала на г-на Министра на Просвѣщението, че въ дадения случай, той се е ръководилъ отъ висши държавни интереси, а не отъ партизански съображения; защото съ поставянieto на цензъ, той е ограничилъ правото на министра да назначава когото и да било за инспекторъ. До сега, трѣбва да признаемъ, много инспектори сѣ назначавани по чисто партизански съображения, и затова тѣ не сѣ били ръководители на учебното дѣло, а агенти на партията. Туй нѣщо твърдѣ злѣ се е отразявало на учебното дѣло у насъ. Туй е една голѣма заслуга на нашия просвѣтенъ Министръ на Просвѣщението, и затова, повтарямъ да кажа, че трѣбва да му отдадемъ похвала въ тоя случай.

Затова, като се присъединявамъ къмъ мнѣнието на г-на прѣдговорившия, моля Народното Събрание да приеме тоя законопроектъ по принципъ и да се испрати на надлъжната комисия. (Гласове: Прието!)

Риза Ибрахимовъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще кажа само двѣ думи, защото г-да прѣдговорившиятъ обяснихъ твърдѣ добръ всичко онова, което трѣбваше да се обясни. Азъ ще направя само една забѣлѣжка. Наистина, народното просвѣщение е една основа за напредъването на държавата, както и за напредъването на всичкитѣ народи въ нея. То е извѣстно на всички ви, и затова нѣма да кажа нищо по-нататкъ, но ще кажа само, че въ България нѣма и не се прави никаква разлика между българския и турския народъ. Затова, ще моля почитаемия г-нъ Министръ на Просвѣщението и почитаемата комисия да взематъ въ внимание това и да кажатъ въ закона, че за мусулманския народъ, за неговитѣ училища трѣбва да се назначи единъ инспекторъ. (Единъ прѣдставителъ: Не е така!)—Така е, г-да, защото въ България има толкова хиляди жители мусулмани, а на тия граждани, на училищата имъ трѣбва да се назначи единъ инспекторъ, който да знае българския языкъ; защото правителството дава помощъ на турскитѣ училища и турскиятъ народъ дава училищенъ данѣкъ, но ние не знаемъ какво работятъ въ нашитѣ училища и

къдѣ се намиратъ тѣ. Въ закона не се прави разлика между българския и турския народъ, и затова моля да се вземе въ внимание туй отъ почитаемия министръ, та да назначи въ Южна България единъ училищенъ инспекторъ, който горѣ-долу да разбира турския языкъ, а пъкъ въ Сѣверна България да се разпрѣдѣли така, щото, гдѣто има повече турски елементъ, да се назначава по единъ инспекторъ, който да знае турски языкъ. Единъ човѣкъ, когато не знае да чете и да пише; единъ народъ, който нѣма училища, какво ще чакашъ отъ него? Затова, като се не прави разлика между турския и българския народъ, трѣбва да се назначаватъ инспектори такива, които да знаатъ турския языкъ, та когато отидатъ да правятъ ревизия, да разбиратъ. (Единъ прѣдставителъ: Официалниятъ языкъ е българскиятъ!) — Да, но когато министерството дава помощъ, трѣбва да се знае: умѣстно ли или неумѣстно е употребена. Затова прѣдлагамъ да се прѣдвиди туй нѣщо въ комисията.

Никола Ив. Козаровъ: Г-да прѣдставители! Прѣди всичко, не можъ да кажа нищо повече върху законопроекта, освѣтъ да се присъединя къмъ изказаното отъ прѣдговорившиятъ, да се приеме по принципъ и да се проводи въ комисията. Ако взехъ думата, то бѣше да направя едно възражение на прѣдложението на Риза-паша.

Прѣди всичко, г-да прѣдставители, мусулманскитѣ училища не сѣ подчинени на общитѣ распорѣди, прѣдвидени въ Закона за народното просвѣщение; тѣ се смѣтатъ като частни училища. Така щото, като се смѣтатъ за частни училища, не можъ да разбержъ: да ли е длъжностъ на Министерството на Народното Просвѣщение да назначава инспектори на частни училища.

Колкото за второто искание, инспекторитѣ да знаатъ турския языкъ, за да правятъ ревизия, азъ мислѣхъ, че по сжщитѣ съображения не може да се допусне таква нѣща въ законопроекта, защото, казвамъ, азъ гледамъ на мусулманскитѣ училища като на частни училища.

Било би желателно, щото при назначаванieto на инспекторитѣ, министерството да се ръководи повече отъ началото: да се пробира цѣлѣтъ отъ нашитѣ най-добри учители, за да може по тия начинъ да се постигне добрата цѣль, която гони министерството съ прокарването на тоя законопроектъ. Защото, на всички е извѣстно, че всички инспектори, които сѣ били назначавани до сега, ако не сѣ били врѣдни, не сѣ били и полезни. Азъ едва ли знамъ инспектори, които да сѣ направили поне по единъ пътъ въ годината ревизия въ всѣка селска община или въ всѣко училище. Тѣ живѣятъ въ центъра на окръга и нѣматъ възможностъ да направятъ тая ревизия, а пъкъ, че е необходимо да се прави такава, вие знаете много добръ, защото, знаете, при учителския персоналъ, който имаме сега, много отъ учителитѣ се отстраняватъ отъ задачата, на която сѣ се посветили, само за туй, че не е имало прѣвъ контролъ, особено селскитѣ учители. Като контролъ сѣ служили самитѣ училищни настоятелства, и повечето пжти се е случвало туй, че окръжнитѣ училищни съвѣти и окръжнитѣ инспектори и училищнитѣ настоятелства сѣ третирали училищата като партизански

учреждения, което не е вѣрно; но пъкъ и не може да се откаже, че на много мѣста сж се въодушевявали нѣкои настоятелства отъ такива съображения и сж се лишавали отъ много способни учители. Но и на много мѣста пъкъ сж се борили за подобрѣнието на училищата си, обаче, като не е имало министерството прѣмъ контролътъ сирѣмъ учителитѣ, за да имъ прави ревизия лично, ставали сж тия упущения и грѣшки. Така щото, азъ се присъединявамъ къмъ г-да прѣдговорившитѣ и приемамъ всецѣло законопроекта, който да се испрати въ надлѣжната комисиия, и, ако има нужда отъ нѣкои измѣнения, тамъ да се допълни.

Прѣдседателъ: Ще се пристѣпни къмъ гласуване. Молиж ония г-да прѣдставители, които приематъ, по начало, прочетения законопроектъ за инспекция на класнитѣ и основни училища и да се прати въ надлѣжната комисиия за изучаване и докладване, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се и ще се испроводи въ комисиията.

Г-нъ Данковъ има думата да докладва на второ четение законопроекта за сѣдоустройството.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Г-да прѣдставители! Комисиията по Министерството на Правосѣдието бѣше избрала за докладчикъ на тоя законопроектъ г-на Вобчева, но понеже отсъствува, той бѣ възложилъ докладването му на г-на Димчева; но и г-нъ Димчевъ отсъствува за сега, по една важна работа, за която бѣше повиканъ, и възложи на мене да докладвамъ, до като пристигне той или г-нъ Вобчевъ.

И така, азъ пристѣпямъ да ви докладвамъ тоя законопроектъ.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ мисля, г-да, че когато се докладва единъ законопроектъ на второ четение, той трѣба да се докладва отъ тоя членъ на комисиията, който е избранъ за нейнъ докладчикъ. Не може единъ докладчикъ да делегира другъ докладчикъ съ правото, което е дадено отъ комисиията нему. Щомъ нѣма докладчика, азъ мисля, че може да се почака. Каква е тая делегация? Това е новъ редъ, нова практика на Събранието!

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Азъ обяснихъ, че комисиията бѣше избрала г-на Вобчева за докладчикъ, който направи и доклада, който е раздаденъ, и се намира въ ржцѣтъ на всички. Въ тоя докладъ се виждатъ явно всички измѣнения, които комисиията е намѣрила за добрѣ да приеме и направи. Г-нъ Министрътъ на Правосѣдието се намира въ Камарата и който отъ г-да прѣдставителитѣ има да пита за нѣщо, той ще му отговори, какво е имала прѣдъ видъ комисиията, когато е направила извѣстно измѣнение.

Г-нъ докладчикътъ Вобчевъ отсъствува отъ града, и той бѣше възложилъ тоя докладъ на г-на Димчева, но него го повикахъ отъ Камарата, и, може би, слѣдъ единъ часъ да се завърне. Мень, като членъ на комисиията и като другаръ на докладчицѣтъ, ми възложихъ да докладвамъ тоя законопроектъ, още повече, че го има записанъ въ дневния редъ. (Шумъ. — Гласове: Не сте докладчикъ! — Други гласове: Да се докладва!) Мисля, че съ това не се прави нѣкакво прѣстѣпление.

Атанасъ П. Краевъ: Позволете ми да кажъ двѣ думи!

Азъ знамъ, че въ комисиията ставяхъ едни измѣнения въ извѣстни текстове, на които не бѣше съгласенъ г-нъ министрътъ. Какви обяснения въ такъвъ случай ще даде г-нъ министрътъ? (Шумъ.)

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Докладъ

отъ комисиията по Министерството на Правосѣдието при IX-то Обикновено Народно Събрание, втора редовна сесия, по законопроекта за устройството на сѣдилищата.

Г-да прѣдставители,

Вашата комисиия, съзнавайки важноста на единъ законопроектъ, какъвто е тоя за сѣдебното устройство на Княжеството, занима се съ него въ нѣколко засѣдания, изучи го грижливо и направи въ него нѣкои измѣнения, съ които се явява прѣдъ васъ и моли да ги приемете наедно съ цѣлия законопроектъ.

Чл. чл. 1 и 2-й се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 3-й думитѣ: „както и тѣхнитѣ сѣдалища, се опрѣдѣлятъ отъ настоящия законъ“, измѣни така: „както и тѣхнитѣ сѣдалища, ще се опрѣдѣлятъ съ особенъ законъ“.

Чл. чл. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15-й се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 16-й думата „подпрѣдседателъ“ измѣни на „подпрѣдседатели“.

Въ чл. 17-й заличи думитѣ: „Всѣко отдѣление състои отъ прѣдседателъ или подпрѣдседателъ и отъ трима члена“.

Чл. чл. 18 и 19-й се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 20-й заличи думитѣ: „приложенитѣ къмъ настоящия“ и вмѣсто тѣхъ прибави: „особени“.

Чл. 21-й се прие безъ измѣнение.

Въ чл. 22-й заличи послѣднитѣ думи: „съгласно установеното за това расписание“, а прибави, като нова алинея: „Тѣ не могатъ да бждатъ повече отъ двама при всѣки окръженъ сѣдъ“.

Чл. 23-й се редактира така: „Кандидатитѣ се считатъ на държавна служба, и, слѣдъ добиванне удостовѣрението по чл. 24-й на тоя законъ, полагатъ установената за сѣдитѣ клетва“.

Чл. 24-й се редактира така: „Кандидатитѣ на сѣдебна длѣжностъ получаватъ опрѣдѣлената за тая длѣжностъ заплата. Ония, които сж прослужили една година, и иматъ отъ сѣда, при който сж практикували, удостовѣрение, че сж доказали своето знание по сѣдебната частъ, добиватъ право на по-голѣма заплата“. Забѣлжката си остава сжщата.

Комисиията направи туй сжщественно измѣнение въ чл. 24-й и прие да се дава една, макаръ малка, плата на сѣдийскитѣ кандидати, като имаше въ видъ: първо, че ако не се плаща, много сиромашки синове, които нѣматъ възможностъ да се поддържатъ сами, или да направятъ

нови дългове за съдебната практика, не ще могат да постигнат въ съдийската кариера, а по този начин тя може да се лиши от някои достойни сили, и второ, защото всеки труд трябва да бъде възнаграден, ако не повече, поне с средства за препитание на тогози, който го върши.

Чл. 25-й се заличава, защото става излишен, следъ измѣнението на чл. 24-й.

Чл. чл. 26, 27, 28 и 29-й, които стават чл. чл. 25, 26, 27 и 28-й, се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 30-й, който става чл. 29-й, станяхъ следую- щитѣ измѣнения:

Първата алинея се допълни съ следната фраза: „и да за- мѣстватъ въ съдебнитѣ и распоредителни засѣдания само одного отъ отсъствающитѣ или въспрѣпятъствувани съдии, ако вече иматъ шесть-мѣсечна съдебна практика“;

Въ третата алинея заличи думитѣ: „така също“;

Въ пунктъ б заличи думата: „дознания“, а следъ думитѣ „провърка на документи“, прибави: „както и да на- блюдаватъ слѣдствията отъ вѣщи лица“, и

Въ пунктъ в, следъ думитѣ „правото на бѣдность“, прибави: „ако нѣма свободни адвокати“.

Както се вижда отъ тия измѣнения, комисията раз- шири и стѣсни дѣятелността на съдийскитѣ кандидати.

Тя ъж расшири въ правото, което имъ даде да за- мѣстватъ съдии въ засѣданията. Имаше се прѣдъ видъ, по този начинъ да се даде възможность на оня съдийски кандидатъ, който вече е добилъ удостовѣрение, че е до- казалъ своитѣ знания по съдебната частъ и е прослужилъ още шесть мѣсеци, да може следъ това да подкачи прак- тика на истинска съдийска работа.

Тя ъж стѣсни, като се отне даваното отъ законопроекта право да вършятъ дознания, нѣщо, което цѣлата комисия единодушно намѣри за съвършенно рискувано да се въз- лага на млади, начинаещи практическата дѣятелность, юристи.

Най-подиръ, комисията признава, че бѣднитѣ тѣжачи се трѣбва да бждатъ защищавани отъ опитни адвокати, както и богатитѣ. Само въ краенъ случай, кога не би се намѣрилъ адвокатъ, допуска щото съдийскитѣ кандидати да защищаватъ интереситѣ на припознатитѣ за бѣдни.

Въ чл. 31-й, който става чл. 30-й, само забѣлжката се редактира така: „Кандидатитѣ, слѣдъ получаване удо- стовѣрението по чл. 24-й, ако сж служили двѣ години и не сж придобили въ тоя срокъ горѣпоменжтото свидѣтел- ство, уволняватъ се отъ служба“.

Чл. чл. 32 и 33-й, които ставатъ чл. чл. 31 и 32-й, се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 34-й, който става чл. 33-й, заличи думата „четири“, измѣни думата „члена“ на „членове“ и прибави слѣдъ неж думитѣ: „числото на които се опрѣдѣля въ особенъ щатъ“.

Чл. 35-й, който става чл. 34-й, се прие безъ из- мѣнение.

Въ чл. 36-й, който става чл. 35-й, заличи думитѣ: „по приложеното къмъ настоящия законъ“ и вмѣсто тѣхъ при- бави думитѣ: „съ особено за това“ расписание.

Въ чл. 37-й, който става чл. 36-й, замѣни цифрата „16“ съ цифрата „10“.

Въ чл. 38-й, който става чл. 37-й, заличи думитѣ: „Всѣко отдѣление състои отъ прѣдсѣдателя или отъ прѣд- сѣдателя на отдѣлението и отъ четири члена“.

Чл. 39-й, който става чл. 38-й, се прие безъ измѣ- нение.

Въ чл. 40-й, който става чл. 39-й, следъ думата „Правосѣдието“, заличи думитѣ: „или по това на прѣдсѣ- дателя на съда, или по постановление на едно отъ отдѣ- ленията“. Въ втората алинея на тоя членъ, следъ думата „обнародватъ“, прибави думитѣ: „по распорѣжданието на Министра на Правосѣдието“.

Чл. 41-й, който става чл. 40-й, се прие безъ из- мѣнение.

Въ чл. 42-й, който става чл. 41-й, четвъртата алинея се редактира така: „При окръжнитѣ съдилища има по единъ прокуроръ и замѣстници, числото на които се опрѣдѣля въ особенъ щатъ“.

Чл. 43-й, който става чл. 42-й, се прие безъ из- мѣнение.

Въ чл. 44-й, който става чл. 43-й, следъ думата „подчинени“, прибави думата: „прѣмо“.

Чл. чл. 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 и 53-й, които ставатъ 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 и 52-й, се приехъ безъ измѣнение.

Къмъ чл. 54-й, който става чл. 53-й, се прибави забѣлжката на чл. 56-й отъ стария Законъ за съдоустрой- ството, която гласи:

„Забѣлжка. Въ извънредни случаи, когато стане нужда да се привикватъ не по-малко отъ 25 души за свидѣтели, окръжнитѣ съдилища, по опрѣдѣление отъ общото събрание, могатъ да откриватъ засѣдания по углавни дѣла въ други градъ, който е най-близу до мѣстото, въ което е станжло или се е открило прѣстѣпленieto“.

Въ чл. 55-й, който става чл. 54-й, въ втората алинея замѣни думата „четири“ съ „два“, а следъ думата „члена“ прибави думитѣ: „най-малко и четири най-много“. Третата алинея въ сжщия членъ се заличи.

По тоя начинъ, комисията намѣрва, че е достатъчно, за сега съставътъ на нашитѣ съдилища да не надминава задължително три члена, като се надѣва, че тѣ ще про- явятъ изискванитѣ опитность, грижливость и трудолюбие.

Чл. чл. 56, 57 и 58-й, които ставатъ чл. чл. 55, 56 и 57-й, се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 59-й, който става чл. 58-й, заличи думитѣ: „съдебенъ приставъ или“.

Въ чл. 60-й, който става чл. 59-й, въ третата алинея, следъ думитѣ: „назначението имъ въ“, думата „ония“ за- мѣни съ думата „тия“.

Чл. чл. 61, 62, 63 и 64-й, които ставатъ чл. чл. 60, 61 62 и 63-й, се приехъ безъ измѣнение.

Въ чл. 65-й, който става чл. 64-й, думата „рѣшение“ замѣни съ думата „рѣшаване“ и думата „закрити“ — съ „затворени“.

Въ чл. 66-й, който става чл. 65-й, замѣни думата „рѣшение“, съ думата „рѣшаване“.

Чл. чл. 67, 68, 69 и 70-й, които стават чл. чл. 66, 67, 68 и 69-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ чл. 71-й, който става чл. 70-й, слѣдъ думата „призове“, вмѣсто думата „членъ“, прибави думитѣ: „единъ отъ по-старшитѣ членове“.

Съ туй измѣнение комисията се исказа противъ досегашната практика, да се проважда отъ окръжния съдъ въ апелативнии замѣстникъ кой и да било членъ. Споредъ туй распорѣждане, ще трѣбва да се проважда най-старшиятъ, а ако той е въспрѣпятствуванъ, то оня, който иде подиръ него, и пр.

Чл. чл. 72, 73, 74 и 75-й, които ставатъ чл. чл. 71, 72, 73 и 74-й, се приехж безъ измѣнение.

Къмъ чл. 76-й, който става чл. 75-й, прибави слѣдующата забѣлѣжка.

„Забѣлѣжка. Мировитѣ съдии прѣзъ мѣсецъ Юлий не разглеждатъ дѣла, освѣнъ ония, които не търпятъ отлагание“.

Съ туй допълнение се иска да се даде възможность на мировитѣ съдии да си починжтъ въ ваканционното врѣме. Колкото за отпускъ, ще добиватъ такъвъ, на общо основание, всѣка година единъ пѣтъ.

Чл. чл. 77 и 78-й, които ставатъ чл. чл. 76 и 77-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ чл. 79-й, който става чл. 78-й, въ пунктъ а заличи думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“, а въ забѣлѣжката, слѣдъ думитѣ: „съобщава се“, прибави думата „веднага“.

Вредъ, гдѣто въ законопроекта има думитѣ: „и тѣхни помощници“, когато се касае за съдебни пристави, се мах-ватъ, защото законопроектътъ разбира, че всички съдебни пристави за напредъ ставатъ еднакви и че нѣма помощници.

Чл. чл. 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101 и 102-й, които ставатъ чл. чл. 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 и 101-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ чл. 103-й, който става чл. 102-й, слѣдъ думитѣ: „при апелативенъ съдъ“, прибави думитѣ: „или, като членове при тоя съдъ, сж служили най-малко петъ години“.

Чл. чл. 104, 105, 106, 107 и 108-й, които ставатъ чл. чл. 103, 104, 105, 106 и 107-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ заглавието на отдѣлъ III заличи думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“, като се прибави съюзътъ „и“ прѣдъ думитѣ „съдебни пристави“.

Чл. 109-й, който става чл. 108-й, се прие безъ измѣнение.

Въ чл. 110-й, който става чл. 109-й, се заличихж думитѣ: „и тѣхни помощници“.

Чл. 111-й, който става чл. 110-й, се прие безъ измѣнение.

Въ чл. 112-й, който става чл. 111-й, слѣдъ думата „явяватъ“, прибави: „при първостепеннитѣ инстанции“, а слѣдъ думата „прѣдставители“, заличи думитѣ „по отдѣлни процесуални дѣйствия“.

Съ туй измѣнение се иска да се разбира, че адвокатскитѣ кандидатъ, по всѣко дѣло, доста е да има пълномощно отъ своя адвокатъ, при който е пристапенъ. Подробности за

числото, за отношенията на адвокатския кандидатъ и пр. трѣбва да се прѣдвиджтъ въ специалния законъ.

Чл. 113-й, който става чл. 112-й, се прие безъ измѣнение.

Чл. 114-й, който става чл. 113-й, се редактира така: „Адвокатитѣ, които упражняватъ професията, юристконсултитѣ и държавнитѣ адвокати можтъ да бжджтъ назначени на съдийска длѣжностъ, ако притежаватъ прѣдвиденитѣ въ чл. 110-й условия“. При назначението на адвокатъ за съдия, адвокатскитѣ му години се смѣтатъ двѣ за една съдийска“.

Адвокатитѣ, юристконсултитѣ и държавнитѣ адвокати юристи, които сж били таквизъ прѣди влизание въ сила на стария законъ, не сж задѣлжени да даватъ държавенъ испитъ, за да можтъ да бжджтъ назначени за съдии. Това се, впрочемъ, разбира и отъ прѣходнитѣ правила на настоящия законопроектъ.

Чл. чл. 115, 116, 117 и 118-й, които ставатъ чл. чл. 114, 115, 116 и 117-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ края на чл. 119-й, който става чл. 118-й, думата „членъ“, се измѣни на „законъ“.

Чл. 120-й, който става чл. 119-й, се прие безъ измѣнение.

Въ втората алинея на чл. 121-й, който става чл. 120-й, думата „министерство“ се замѣнява съ „министрѣтъ“.

Чл. чл. 122 и 123-й, които ставатъ чл. чл. 121 и 122-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ втората алинея на чл. 124-й, който става чл. 123-й, заличи думитѣ „държавнитѣ адвокати и юристконсулти“, защото тѣхното положение е уредено въ чл. 114-й, който станж чл. 113-й, а слѣдъ думитѣ „1-й Септемврий 1898 год.“ прибави думитѣ: „и ако сж прослужили въ тая длѣжностъ най-малко 5 години“, а сжщо и слѣдъ вторитѣ думи „1-й Септемврий 1898 год.“ прибави: „и е прослужилъ въ тая длѣжностъ най-малко 3 години“.

Чл. 125-й, който става чл. 124-й, се прие безъ измѣнение.

Въ пунктъ е на чл. 126-й, който става чл. 125-й, думата „вѣстникъ“ замѣни съ думата „вѣстници“ и прибави думитѣ: „и списания“.

Комисията разбира, че единъ съдия, въобще, не може да бжде издатель на вѣстници и списания политически, като прие, че сж съ политически характеръ и онѣзи издания, които съдържатъ статии по общественитѣ и политически, дневни въпроси. Издательтъ е търговецъ, който прѣдприема съ рискъ едно книжовно прѣдприятие и по-добрѣ е съдѣята да не се увлича въ таквизъ дѣла. Той, обаче, може да бжде редакторъ на всѣкакви научни и специални издания.

Чл. чл. 127, 128, 129, 130, 131, 132 и 133-й, които ставатъ чл. чл. 126, 127, 128, 129, 130, 131 и 132-й, се приехж безъ измѣнение.

Въ чл. 134-й, който става чл. 133-й, се заличихж думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“.

Чл. чл. 135, 136, 137, 138, 139 и 140-й, които стават чл. чл. 134, 135, 136, 137, 138 и 139-й, се приех без измѣнение.

Чл. 141-й, който става чл. 140-й, се редактира така: „заплатата на сѣдмитѣ се опредѣля споредъ особено описание, а заплатитѣ на другитѣ служаци по сѣдебното вѣдомство се опредѣлятъ споредъ бюджета“.

Чл. 142-й, който става чл. 141-й, се прие както си е, като се приема въ смисълъ, че отъ него ще се ползватъ и мировитѣ сѣдии и оцѣзи сѣдии, които сѣ назначени прѣди влизанieto въ сила на настоящия законъ за прослуженото си петолѣтие.

Наредбитѣ на законопроекта за несмѣняемостта занимах по-особенно членовѣта на комисията. Всички признавах полезността на началото на несмѣняемостта; мнозина, обаче, се колебаех въ рѣшаванieto на въпроса, щото тая несмѣняемостъ веднага да се приложи безусловно на всички нинѣшни сѣдии.

Комисията виждаше въ сегашния Върховенъ Касационенъ Сѣдъ единъ de facto несмѣняемъ сѣдъ; тя се съгласи да му признае тая несмѣняемостъ и въ закона. Колкото за апелативния сѣдъ, тя рѣширочи и върху него несмѣняемостта, при едно условие за членовѣта — да иматъ поне осемъ-годишна сѣдийска служба. За другитѣ сѣдии, комисията прие прѣдложението на законопроекта, щото несмѣняемостта да се дава само на новоназначенитѣ, които постѣпватъ на служба, съгласно съ новия законъ, като промѣни само служението отъ 5 години, на служение въ 6 години. По този начинъ несмѣняемостта пакъ не се дава изобщо на всички и безусловно. Нейното всеобщо и за всички сѣдии прилагане остава въпросъ на вѣрмето.

Комисията храни надѣжда, че българскитѣ сѣдии, облѣчени въ броята на несмѣняемостъ, ще оцѣнятъ тая нова гаранция, която имъ се дава въ полза на обществото и на самото правосѣдие, и че както тия сѣдии, които се прогласѣтъ за несмѣняеми, тъй и оцѣзи, които стоѣтъ на прага на несмѣняемостта, за да ѣ добиѣтъ въ единъ недалеченъ моментъ — съ своята добросѣвѣстна работа — ще се постараѣтъ да опровергаѣтъ опасенията и колебанията на оцѣзи, които, искрени привърженици на несмѣняемостта, не смѣяхъ въ колебанията си, за интереса на правосѣдието, да ѣ прогласѣтъ за налѣжаща и веднага приложима у насъ.

Като се рѣководи отъ този редъ на мисли и съображения, комисията прие чл. 143-й, който става чл. 142-й, така: „Ставатъ несмѣняеми, отъ дени на обнародването на настоящия законъ: прѣдсѣдателитѣ и членовѣта на Върховния Касационенъ Сѣдъ и прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ на апелативнитѣ сѣдилища и членовѣта на тия сѣдилища, които сѣ прослужили най-малко 8 години непрѣкъснѣта сѣдийска служба“.

Въ чл. 144-й, който става чл. 143-й, чл. 97-й става чл. 96-й и, вмѣсто „петъ години“, прие се „шестъ години“.

Въ чл. 145-й, който става чл. 144-й, първата алинея се редактира така: „Несмѣняемитѣ сѣдии не могатъ да бѣдатъ лишени отъ служба, освѣнъ чрѣзъ оставка отъ

тѣхна страна. Слѣдъ достиганieto, обаче, 60-годишна възраст, тия сѣдии ставатъ смѣняеми“.

Тукъ измѣнението на чл. 145-й, който става чл. 144-й, има за цѣль да отмѣни прѣдѣлната възраст въ сѣдийската длѣжностъ. По този начинъ се дава възможностъ и на сѣдия по-старъ отъ 60 години, до гдѣто той е запазилъ своитѣ умственни способности, който проявява сѣдийски оцитѣ и знания, да може да продължава службата си. Комисията признава, че и слѣдъ тази и по-късна възраст, единъ сѣдия може да бѣде добъръ и годенъ за работа.

Чл. чл. 146 и 147-й, които ставатъ чл. чл. 145 и 146-й, се приех без измѣнение.

Чл. 148-й се заличава.

Чл. чл. 149, 150 и 151-й, които ставатъ чл. чл. 147, 148 и 149-й, се приех без измѣнение.

Въ чл. 152-й, който става чл. 150-й, заличихъ се думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“.

Чл. чл. 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160 и 161-й, които ставатъ чл. чл. 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158 и 159-й, се приех без измѣнение.

Тукъ се прие единъ новъ чл. 160-й, който гласи: „Ревизията на сѣдебнитѣ мѣста трѣбва да става поне веднажъ въ годината“.

Чл. чл. 162, 163, 164 и 165-й, които ставатъ чл. чл. 161, 162, 163 и 164-й, се приех без измѣнение.

Въ чл. 166-й, който става чл. 165-й, пунктъ 8-й, се редактира така: „за всѣко едно вънъ отъ службата частно или общественно дѣйствиe, което докача честта и достойнството на единъ сѣдия“, а пунктъ 9-й се редактира така: „когато не пазѣтъ надлѣжното приличие въ служебнитѣ си отношения, било помежду си, било къмъ частни лица, било по отношение на началството“.

Къмъ тоя членъ се прибави и новъ пунктъ 10-й, който гласи: „и когато играѣтъ хазардни игри“.

Тая прибавка се направи отъ комисията, като се имаше прѣдъ видъ, че и у насъ това зло, хазарднитѣ игри, лека-полека и доста успѣшно прониква дору и до високото положение на сѣдията, та го туря и въ съблазнъ и въ нощни бдѣния, които го правѣтъ неспособенъ да върши добросѣвѣстно сѣдийската си работа. Отъ друга страна, комисията забѣлѣжава, че сѣщо такава постановление вече съществува въ законодателството на съседната намъ Румѣния (чл. 100 отъ Сѣдебната организация).

Въ чл. 167-й, който става чл. 166-й, въ пунктъ 4-й, вмѣсто думитѣ: „изгубване на“, прие „уволнение отъ“.

Чл. чл. 168, 169, 170 и 171-й, които ставатъ чл. чл. 167, 168, 169 и 170-й, се приех без измѣнение.

Въ втория пунктъ на чл. 172-й, който става чл. 171-й, вмѣсто думата „изгубване“, прие се „уволнение отъ“.

Чл. чл. 173, 174, 175, 176, 177 и 178-й, които ставатъ чл. чл. 172, 173, 174, 175, 176 и 177-й, се приех без измѣнение.

Въ чл. 179-й, който става чл. 178-й, заличихъ се думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“.

Чл. чл. 180 и 181-й, които ставатъ чл. чл. 179 и 180-й, се приех без измѣнение.

Въ буква *в* на чл. 182-й, който става чл. 181-й, заличихъ се думитѣ: „и тѣхнитѣ помощници“.

Чл. чл. 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196 и 197-й, които ставатъ чл. чл. 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195 и 196-й, се приехъ безъ измѣнение.

Въ втората алинея на чл. 198-й, който става чл. 197-й, вмѣсто думитѣ: „изгубване на“, прие „уволнение отъ“.

Чл. чл. 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208 и 209-й, които ставатъ чл. чл. 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207 и 208-й, се приехъ безъ измѣнение.

Къмъ чл. 210-й, който става чл. 209-й, се прибави слѣдующата забѣлжка:

„*Забѣлжка*: Практицитѣ съдии, които сж упражнявали съдийската служба, събрано 10 години, могатъ да бждѣтъ помощници-адвокати. Всички други практики-съдии могатъ да бждѣтъ ходатаи по изпълнение на рѣшения, а сжщо и просбописци.

Чл. чл. 211, 212 и 213-й, които ставатъ чл. чл. 210, 211 и 212-й се приехъ безъ измѣнение.

Слѣдъ чл. 212-й се вмѣсти новъ чл. 213-й, който гласи: „Секретаритѣ и подсекретаритѣ при съдебнитѣ и прокурорски мѣста, приставитѣ и досегашнитѣ тѣхни помощници, нотариуситѣ и тѣхнитѣ секретари, които сж прослужили най-малко двѣ години, могатъ да бждѣтъ просбописци.

Забѣлжка. Министерътъ на Правосъдието ще уреди въ единъ особенъ правилникъ кои лица, и при какъвъ цензъ и условия за напредъ ще могатъ да упражняватъ просбописката професия“.

Чл. 214-й се прие безъ измѣнение.

Въ края на чл. 215-й се прибави слѣдующата втора алинея: Той влиза въ сила отъ деня на обнародването му въ „Държавенъ Вѣстникъ“.

Това сж, г-да народни прѣдставители, измѣненіята и допълненіята, които комисията внесе въ законопроекта на съдебното устройство; тя се надѣва, че при тѣхъ законопроекта се подобрява значително, и, въ този си видъ, той ще състави единъ цѣленъ законодателенъ актъ, гласуването и приемането на който ви се прѣдлага отъ вашата комисия.

Докладчикъ: С. С. Вобчевъ“.

Сега ще ви докладвамъ законопроекта членъ по членъ. (Чете.)

„Законъ

за устройството на сѣдилищата“.

Заглавието е прието безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Ще се гласува заглавието. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ заглавието на закона, както се прочете, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Общи правила.

Чл. 1. Съдебни учреждения сж:

а) общинскитѣ сѣдилища, учредени съ закона отъ 18-й Декемврий 1887 год., и на които настоящиятъ законъ не се приспособява;

б) мировитѣ съдии;

в) окръжнитѣ сѣдилища;

г) апелативнитѣ сѣдилища, и

д) Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ.

Забѣлжка I. По дѣла, показани въ Закона за углавното съдопроизводство, заедно съ короннитѣ съдии при окръжнитѣ сѣдилища, участвуватъ и съдебни засѣдатели, наредѣнитъ за които се прѣдвжждатъ въ Закона за съдебнитѣ засѣдатели отъ 3-й Априлий 1897 год.“

Забѣлжка II. Военнитѣ сѣдилища, както и духовнитѣ отъ православно и други вѣроисповѣдания се уреждатъ особно“.

Комисията прие тоя членъ безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 1-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. (Гласове: Меншинство е! — Други гласове: Болшинство е!)

Даниилъ С. Юруковъ: Азъ констатирамъ, г-не прѣдседателю, че постоянно не слушате Народното Събрание и не провѣрявате: да ли е болшинство или меншинство. (Възненіе между прѣдставителитѣ.) Отъ четири години насамъ постоянно си играете съ правата на Събранието! (Глътка.)

Прѣдседателъ: Кога е било това, г-нъ Юруковъ? — Направете запитване по това, за да се постави на дневния редъ!

Даниилъ С. Юруковъ: Не е така! Тогава ти самъ си правишъ закони и самъ си ги приемашъ!

Прѣдседателъ: Ще се гласува втори пжтъ. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 1-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Гласове: Меншинство! — Други гласове: Болшинство!)

Моля г-да квесторитѣ да провѣржтъ числото на гласуващитѣ и числото на присѣтствующитѣ.

Квесторъ Димитръ Сжселовъ: (Слѣдъ провѣряването.) Гласуватъ за приемането на члена 65 души прѣдставители.

Квесторъ Димитръ Радевъ: (Слѣдъ прѣброяването.) Присѣтствуватъ 89 души прѣдставители.

Прѣдседателъ: Отъ провѣрката се констатира, че отъ 89 души присѣтствующи, гласуватъ за приемането на чл. 1-й 65 души; значи, болшинство е. Членътъ се приема.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 2. Мировиятъ съдии е еднолична власть, окръжнитѣ, апелативнитѣ сѣдилища и Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ сж колегиялни учреждения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 2-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 3. Вѣдомството на мировитѣ сѣдии, окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища се ограничава върху отдѣлни сѣдебни участъци и окръзи. Окръжитѣ на окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища и участъцитѣ на мировитѣ сѣдии, както и тѣхнитѣ сѣдалища, се опрѣдѣлятъ отъ настоящия законъ“.

Въ чл. 3-й думитѣ: „както и тѣхнитѣ сѣдалища, се опрѣдѣлятъ отъ настоящия законъ“ комисията измѣни така: „както и тѣхнитѣ сѣдалища, ще се опрѣдѣлжтъ съ особенъ законъ“.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 3-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 4. Мировитѣ сѣдии, окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища разглеждатъ дѣлата по смѣстество, а Върховниятъ Касационенъ Сѣдъ не рѣшава дѣлата по смѣстество, по общия редъ на производството, но наблюдава за точното изпълнение на закона и еднаквото му приспособление“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 4-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 5. За произвеждане на прѣдварително дирение по прѣстѣпления, при окръжнитѣ сѣдилища опрѣдѣлятъ се особни сѣдебни слѣдователи“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 5-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 6. При окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища, както и при Върховния Касационенъ Сѣдъ, се опрѣдѣлятъ прокурори и тѣхни замѣстници“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 6-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 7. При окръжнитѣ сѣдилища се намиратъ кандидати за сѣдебни длѣжности, числото, правата и длѣжноститѣ на които се опрѣдѣлятъ отъ настоящия законъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 7-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 8. Подвѣдомственнитѣ прѣдмети и редътъ, по който дѣйствуватъ въ сѣдилищата прокуроритѣ и тѣхнитѣ

замѣстници, се опрѣдѣлятъ въ углавното и гражданското сѣдопроизводство, а тѣй сѣщо и въ настоящия законъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 8-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 9. Сѣдитѣ и прокуроритѣ се назначаватъ отъ Княза, а другитѣ длѣжностни лица отъ сѣдебното вѣдомство се назначаватъ отъ Министра на Правосѣдието или отъ надлѣжното началствуеще лице, по реда, указанъ въ настоящия законъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 9-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 10. При сѣдебнитѣ мѣста има:

- а) канцеларии;
- б) сѣдебни пристави;
- в) нотариуси, и
- г) адвокати“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 10-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава I.

Мировитѣ сѣдии.

Чл. 11. Всѣки мирови сѣдия има свой участъкъ, опрѣдѣленъ по начина, прѣдвиденъ въ чл. 3-й“.

Приети отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава I и чл. 11-й тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

Чл. 12. При всѣки мирови сѣдия има по единъ секретаръ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Раденко Николовъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че тукъ му е мѣстото да се прибавжтъ думитѣ „и нуждното число писари и разсилни“, защото не е само единъ секретаръ при мировия сѣдия, а има и писари и разсилни. Затова да се прибавжтъ.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Колкото се отнаси за писаритѣ и разсилнитѣ, въ щата или въ бюджета се опрѣдѣля въ какъвъ размѣръ ще има писари и разсилни. Когато се приема бюджетътъ, тогава се опрѣдѣля и щатътъ; тѣй щото, нѣма нужда да се прибавя тукъ исканието на г-на Раденка Николовъ.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 12-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 13. Въ случай на болестъ, отсъствие или отстранение на нѣкой мирови съдия, неговата длѣжностъ, по назначение отъ прѣдсѣдателя на съда, врѣменно изпълнява единъ отъ съсѣднитѣ мирови съдии, или единъ отъ членоветѣ на окръжния съдъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 13-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 14. Властѣта на всѣки мирови съдия се простира върху участъка, който е опрѣдѣленъ за всѣкиго особно“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 14-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 15. На мировитѣ съдии се дава особенъ знакъ, който тѣ носятъ при изпълнение на службата си“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ мисля, г-да, че този членъ е съвършено излишенъ, и като такъвъ, добръ би било да се махне отъ законопроекта. Не е знакътъ, съ който ще се кичи мировиятъ съдия, който ще придава авторитетностъ на неговата длѣжностъ. Самото мѣсто, самата обстановка и начинътъ, по който ще разглежда дѣлата и ще раздава правосъдие, сж отъ естество да повдигнатъ неговия престижъ прѣдъ очитѣ на хората, които търсятъ правосъдие прѣдъ него. А този знакъ е една излишна работа. Често пжти сѣмъ ималъ случай да виждамъ мирови съдии да засѣдаватъ, безъ да турятъ знакъ. Липсуванието на знака ни най-малко не имъ намалява възможността да изпълняватъ своитѣ функции. Този знакъ има повече единъ параденъ, единъ луксозенъ характеръ, отъ колкото характеръ на нѣкаква важностъ, на нѣкаква тържественностъ, която ужъ иска да се придаде чрѣзъ надѣвването на знака.

Ето защо, азъ мисля, че е излишенъ. Подобни знаци не носятъ нито прокуроритѣ, нито прѣдсѣдателитѣ, нито членоветѣ било въ окръжнитѣ съдилища, било въ апелациитѣ, или въ Върховния Касационенъ Съдъ. Ако мислите, че този значокъ е емблемата на правосъдието, защо не окачите на всички съдии, като захванете отъ прѣдсѣдателя на Касационния Съдъ и свършите съ мировитѣ съдии? Ако за апелативния и Касационния Съдъ този знакъ е една дѣтинска играчка, не знамъ защо да е една величайша мъдростъ за единъ мирови съдия. Нашиятъ прѣдсѣдатель, макаръ и да нѣма никакъвъ знакъ, но самото положение, което занимава, го прави авторитетенъ.

Прѣдсѣдатель: Поноже г-нъ Краевъ говори на подигравка, прѣдлагамъ да му се отнеме думата.

Ще дамъ на гласуване. Които приематъ да се отнеме думата на г-на Краева, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Отнема му се думата.

Атанасъ П. Краевъ: Мислите, че побѣдихте а? (Гласове: Долу оскърбителтъ!)

Петръ Папанчевъ: Г-да прѣдставители! Азъ не сѣмъ съгласенъ съ исказаното отъ г-на Краева мнѣние, защото знакътъ, който съдията гужда на врата си, когато изпълнява своитѣ съдийски обязанности, това не е знакъ за да покаже, че дѣйствително той отправлява тогава съдийска длѣжностъ, но това е знакъ за да се покаже, че е въ изпълнение на своитѣ обязанности, за да покаже, че е съдия, и всички присѣтствующи да хранятъ къмъ него извѣстно уважение, извѣстна почитъ. Затова, че е съдия, гужда знака. Не е същото, обаче, при колегиалнитѣ учреждения. Колегиалнитѣ учреждения сж извѣстни кога засѣдаватъ; тѣ кога изпълняватъ длѣжността си, сж въ единъ комплектъ. Казано е трима засѣдаватъ, и не може всѣки единъ по особенъ да отправляватъ правосъдие. А мировиятъ съдия е едноличенъ и не само когато е въ засѣдание, но и другадъ може да окачи знака, когато ще да изпълнява своитѣ обязанности, и знакътъ служи, за да показва на хората, че когато го надѣне, е съдия. Азъ мисля, г-да прѣдставители... (Атанасъ П. Краевъ: Ами когато единъ членъ отъ окръжния съдъ прави огледъ, защо нѣма знакъ?) — Той не издава рѣшения. Така щото, азъ мисля, г-да прѣдставители, че членътъ е хубаво редактиранъ и би трѣбвало да се приеме. Ако иматъ знакове съдебнитѣ пристави и мировитѣ съдии, то е, за да покажатъ на хората, когато отиватъ да изпълняватъ своитѣ функции, че сж дѣйствително при изпълнението на тѣзи функции. Друго значение нѣма. Дѣйствително, можемъ да приемемъ, че единъ мирови съдия може да бжде и безъ знакъ, но мисля, че е по-хубаво за присѣтствующитѣ да знаатъ, че този човѣкъ се намира въ изпълнение на своитѣ обязанности, и да хранятъ къмъ него извѣстно уважение, извѣстно почитание, извѣстно страхопочитание, като къмъ човѣкъ, който е при изпълнение на своитѣ служебни обязанности. Затова, азъ моля да се приеме членътъ тѣй, както го е приела комисията и както се прочете сега отъ г-на докладчика.

Христо Гендовичъ: Г-да народни прѣдставители! Дѣйствително, азъ се чудя, защо възстава г-нъ Краевъ противъ чл. 15-й отъ този законъ. Когато се е практикувало до сега съдиитѣ да носятъ значоци, и никога никой нищо не е казвалъ, азъ мисля, че е по-добръ да ги носятъ и за напредъ, и по-добръ е като ги носятъ. Г-нъ Краевъ, като адвокатъ, който се явява и прѣдъ окръжнитѣ съдилища, но повече прѣдъ мировитѣ съдии, знае и вижда много добръ, че мировиятъ съдия, когато носи значока, като се яви, и когато захване да произнаси рѣшение, населението, като гледа, като вижда да носи знака, знае и разбира, че стои прѣдъ съдия, на когото гледа като на Господъ. Това, което иска г-нъ Краевъ, не е либерализмъ толкозъ, а е консерватизмъ; защото, този

единъ знакъ е такъвъ, че е като една мантия, и които гледатъ къмъ него, иматъ страхъ. Слѣдователно, трѣбваше г-нъ Краевъ да знае, че въ Англия, най-просвѣтената и конституционна държава, мировиятъ съдия има своя значокъ, и макаръ тамъ мировиятъ съдия да се раздѣлятъ на участъци, пакъ единъ мирови съдия, ако си гуди значока, може да съди, може да произнася за или противъ. Зарадъ туй, азъ моля г-на Краева да си оттегли предложението, гдѣто се отнася до мировиятъ съдия, на което и той самъ трѣбва да се съгласи. А сега да се съгласи да се приеме чл. 15-й, както е въ проекта.

Министръ Георги Згуревъ: Г-да прѣдставители! Повдигнахъ се въпросъ, за да се унищожи чл. 15-й затова, защото се прѣдвижда въ него особенъ знакъ за мировиятъ съдия. Прѣди всичко, ще кажа, че това не е нѣкое нововъведение. Това е заимствувано отъ сега дѣйствующия законъ; този знакъ е присвоенъ на длъжността и, когато се носи, означава, че съдията се намира на служба, изпълнява своята съдийска длъжностъ. И добръ забѣлжи г-нъ Папанчевъ, че това показва, че съдията се намира при изпълнението на своята обязанностъ. Азъ мисля, че такъвъ знакъ е необходимъ, защото мировиятъ съдия сж еднолична властъ, иматъ непосредствено съприкосновение съ народа, съ множество хора, и затова добръ ще бѣде да се носи знакътъ, за да се знае: кога мировиятъ съдия се намира при изпълнение на своите обязанности. Азъ не виждамъ мотиви, защо се иска да отхвърлимъ този знакъ.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ бихъ желалъ да обясни г-нъ министрътъ: каква е санкцията на този членъ; сирѣчь, съ други думи казано, ако единъ мирови съдия не носи знаѣа, опрѣдѣленъ по закона, когато се намира при изпълнение на своите обязанности, каква е санкцията? Да ли всичкитъ му дѣйствия сж нищожни? Да ли подлѣжи на нѣкаква отговорностъ?

Министръ Георги Згуревъ: Подлѣжи на отговорностъ!

Атанасъ П. Краевъ: Имате голѣма грѣшка! Никѣдъ въ закона не е казано, че неносянето на знака влѣче....

Министръ Георги Згуревъ: Всѣко неиспълнение на прѣвидени въ закона наредби, влѣче отговорностъ!

Атанасъ П. Краевъ: Не вѣрвамъ това да може да служи за касационенъ поводъ, или да влѣче *à peine de nullité*!

Министръ Георги Згуревъ: Да, има *à peine de nullité*, макаръ да не е казано никѣдъ. Но и много други нѣща има, които не сж казани, а се разбиратъ!

Петръ Папанчевъ: Ако го оскърби нѣкой, когато не носи знака, не се счита, че го оскърбилъ, като мирови съдия!

Атанасъ П. Краевъ: Добръ; ако е тъй, както каза г-нъ министрътъ, тогазъ трѣбва да се направи една добавка: „подъ страхъ на недѣйствителностъ на всички дѣйствия, които сж извършени въ отсъствието на този знакъ“.

Прѣдседателъ: Ще се гласува.

Атанасъ П. Краевъ: Г-не прѣдседателю! Позвовете ми да кажа още двѣ думи. Ще кажа, че и единъ членъ отъ окръжния съдъ, или отъ апелативния съдъ, когато бѣде командированъ да направи огледъ на мѣстото, или да на-

прави експертиза, или дознание, чрѣзъ околни людѣе, той пакъ върши извѣстно дѣйствие, извѣстна съдебна функция, въ съприкосновение съ народа, и при всичко това, не носи знакъ. Каза се, че турянieto на значока означава началото на встъпване въ изпълнение на служебнитъ си обязанности, началото на упражняване съдебнитъ права на мировия съдия. Е добръ; както за окръжния съдъ съдебното засѣдание се започва, когато се дръгне звънецътъ, така и мировиятъ съдия може да влѣзе въ работата си, може да започне да върши своите съдебни функции, безъ да има знакъ. Искамъ да кажа, че мировиятъ съдия може да влѣзе въ съдебната зала, да върши съдебни функции и да не носи знака.

Колкото се отнася до забѣлжката, направена отъ г-на Гендовича, ще кажа, че азъ не се оскърбявамъ отъ това: да ли азъ повечето пледирамъ прѣдъ мировиятъ съдия, или окръжнитъ съдилища, или прѣдъ други; това е моя работа. Азъ съмъ въ оппозиция толкозъ години и менъ сж ме гонили толкозъ години всички съдилища; много магистрати сж ме гонили, за да угождѣтъ на властующата партия. Но това не ме обезсърчава. Азъ не съмъ прѣдприемачъ и не съмъ поставилъ качествата на прѣдприемача по-високо отъ своите качества на народенъ прѣдставителъ, както е случаятъ съ г-на Гендовича, който е прѣдприемачъ.

Прѣдседателъ: Г-нъ Краевъ! Моля, не се произнасяйте докачително! Не се расправяйте!

Атанасъ П. Краевъ: Трѣбваше да направите и нему бѣлжка, да ме не докача!

Христо Гендовичъ: Лѣжа ли е, че ходите прѣдъ мировия съдия?

Атанасъ П. Краевъ: Ходя на всѣкъдѣ, кѣдѣто ме повикатъ интереситъ на моитъ клиенти, които, мисля, че съ достоинство защитавамъ!

Христо П. Манафовъ: Г-да народни прѣдставители! Понеже се повдига тукъ въпросъ за знака на съдиятъ, като кога трѣбва той да бѣде окаченъ, да ли при изпълнението на своите обязанности, или когато той нѣма знака, да се счита като лице частно, ще кажа, че до колкото съмъ можалъ да разберъ и видя, като съмъ отивалъ въ странство въ нѣкои мирови съдилища, азъ намирамъ, че мировиятъ съдия, както и съдникитъ на окръжнитъ съдилища, иматъ по една униформа, една мантия, едно облѣкло. И азъ мисля, ако прибавимъ при чл. 15-й, че мировиятъ съдия трѣбва да има и едно облѣкло, тогазъ вече ще значи, че той встъпва въ разбирателство или въ длъжността си. Така щото, азъ мисля, че ако прибавимъ това нѣщо къмъ чл. 15-й, ще направимъ (Единъ прѣдставителъ: Да иматъ една мантия!)—Да, една мантия, каквато се вече намѣри за добръ.

Прѣдседателъ: Има предложение първо да се приеме чл. 15-й тъй, както е въ проекта. Има предложение отъ г-на Краева да се каже, че подъ страхъ на недѣйствителностъ всички дѣла се унищожаватъ, които сж извършени въ отсъствието на този знакъ.

Атанасъ П. Краевъ: Ако не се приеме първото ми предложение, тогазъ предлагамъ да се отхвърли цѣлиятъ

членъ. Но, ако се остави членътъ, тогазъ да се вмѣсти тая добавка.

Прѣдсѣдатель: Има прѣдложение отъ г-на Краева да се исхвърли членътъ. Има и отъ г-на Манафова прѣдложение да се прибави, че мировитѣ сѣдии иматъ едно форменно облѣкло.

Христо П. Манафовъ: Мантия!

Прѣдсѣдатель: Най-напрѣдъ ще се гласува прѣдложението на комисията. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 15-й тѣй, както се докладва отъ г-на докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава II.

Окръжни сѣдилища.

Отдѣление I.

Чл. 16. Окръжниятъ сѣдъ състои отъ прѣдсѣдатель, подпрѣдсѣдатель и членове“.

Въ този членъ комисията направи само това измѣнение: думата „подпрѣдсѣдатель“ измѣни на „подпрѣдсѣдатели“.

Прѣдсѣдатель: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ заглавието на глава II и съдържанието на чл. 16-й тѣй, както се докладвахъ отъ г-на докладчика, съ направеното отъ комисията измѣнение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 17. Всѣки окръженъ сѣдъ се дѣли на двѣ или повече отдѣления, въ едно отъ които прѣдсѣдателствува прѣдсѣдателятъ, а въ другитѣ — подпрѣдсѣдателитѣ. Всѣко отдѣление състои отъ прѣдсѣдатель или подпрѣдсѣдатель и отъ трима члена“.

Комисията исхвърли послѣдната алинея, а именно: „Всѣко отдѣление състои отъ прѣдсѣдатель или подпрѣдсѣдатель и отъ трима члена“. И остава чл. 17-й да гласи така: (Чете.)

„Чл. 17. Всѣки окръженъ сѣдъ се дѣли на двѣ или повече отдѣления, въ едно отъ които прѣдсѣдателствува прѣдсѣдателятъ, а въ другитѣ — подпрѣдсѣдателитѣ“.

Атанасъ П. Краевъ: При разглежданието на този членъ, г-да, азъ си спомнямъ за единъ антагонизмъ, който бѣше се появилъ между сѣдитѣ въ Шуменския окръженъ сѣдъ. Мисля, че е умѣстно, въ дадения случай, да припомнимъ на г-на Министра на Правосъдието този антагонизмъ и, въ сѣщото врѣме, да пожелаемъ, щото той да вземе мѣрки за недоущание въ българскитѣ сѣдилища сѣдитѣ да се не носятъ еднакво. Азъ мисля, че г-нъ Министрътъ на Правосъдието много добръ схваща моята мисль и се надѣвамъ, че ще има благосклонността да заяви, че взима актъ отъ моитѣ благопожелания и ще направи потрѣбното. Ако той не направи това, то азъ мож да бѣдъ по-прѣмъ. (Министръ Георги Згуревъ: Не се чува какво говорите!) Напомнявамъ Ви, че имаше единъ антагонизмъ между членовѣтъ на Шуменския окръженъ сѣдъ, относи-

телно кой отъ тѣхъ да ръководи засѣданията. (Петръ Папанчевъ: Това зависи отъ старшинството!) — Отъ старшинството, да. Но азъ релевирамъ, че по извѣстни съображения, които нѣматъ своя raison, на имѣющия правото да прѣдсѣдателствува не се призна това право. (Министръ Георги Згуревъ: Това бѣше исключителенъ случай!) Исключителенъ случай? — Прѣкрасно! Азъ не бламирамъ министерството по този случай, но вземамъ поводъ отъ това да обърнѣ вниманието Ви и желая да вземете нужнитѣ мѣрки, щото за напрѣдъ сѣдитѣ въ нашитѣ сѣдилища да не засѣдаватъ съ разни дрѣхы, а да сж облѣчени въ еднаква униформа. Разбирате ме, на ли?

Министръ Георги Згуревъ: Взети сж мѣрки, щото всички сѣдии да засѣдаватъ въ еднаква униформа.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 17-й тѣй, както е приетъ отъ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 18. Всѣки двѣ години, въ началото на мѣсець Септемврий, общото събрание распрѣдѣля, по жребие, членовѣтъ на сѣда по разнитѣ отдѣления, но по начинъ, щото единъ и сѣщъ членъ да не засѣдава послѣдователно повече отъ двѣ години въ едно и сѣщо отдѣление.“

Въ окръжнитѣ сѣдилища съ двѣ отдѣления, горното распрѣдѣление става съ просто прѣмѣстване на членовѣтъ отъ едно отдѣление въ друго“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 18-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 19. Сѣдебнитѣ слѣдователи се считатъ за членове на окръжнитѣ сѣдилища и състоятъ при окръжния сѣдъ всѣки въ опрѣдѣления ному участъкъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 19-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 20. Числото на окръжнитѣ сѣдилища и тѣхнитѣ отдѣления, пространството на окръжитѣ имъ, както и числото на членовѣтъ на окръжнитѣ сѣдилища и сѣдебнитѣ слѣдователи, се опрѣдѣлятъ по приложенитѣ къмъ настоящия законъ щатъ и расписание“.

Комисията заличи въ този членъ думитѣ „приложенитѣ къмъ настоящия“ и, вмѣсто тѣхъ, прибави думата „особени“. Така щото, съ това измѣнение на комисията чл. 20-й става тѣй: (Чете.)

„Чл. 20. Числото на окръжнитѣ сѣдилища и тѣхнитѣ отдѣления, пространството на окръжитѣ имъ, както и числото на членовѣтъ на окръжнитѣ сѣдилища и сѣдебнитѣ слѣдователи, се опрѣдѣлятъ по особени: законъ, щатъ и расписание“.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 20-й съ измѣненіята на комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Отдѣление II.

Кандидати за сѣдебни длѣжности.

Чл. 21. За кандидати за сѣдебни длѣжности могатъ да бѣждатъ назначени само лица, които сж свършили юридическитѣ науки и сж положили държавенъ испитъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдатель: Полагамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ заглавието на отдѣление II и съдържанието на чл. 21-й тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приематъ се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 22. Кандидатитѣ се назначаватъ съ приказъ отъ Министра на Правосѣдието и се распрѣдѣлятъ между окръжнитѣ сѣдилища, съгласно установеното за това расписание“.

Въ този членъ комисията заличи послѣднитѣ думи „съгласно установеното за това расписание“ и прибави, като нова алинея, слѣдующето: „Тѣ не могатъ да бѣждатъ повече отъ двама при всѣки окръженъ сѣдъ“. Така щото, съ това измѣнение на комисията чл. 22-й става тѣй: (Чете.)

„Чл. 22. Кандидатитѣ се назначаватъ съ приказъ отъ Министра на Правосѣдието и се распрѣдѣлятъ между окръжнитѣ сѣдилища. Тѣ не могатъ да бѣждатъ повече отъ двама при всѣки окръженъ сѣдъ“.

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Обяснете, защо е направила комисията това измѣнение.

Атанасъ П. Краевъ: Трѣбва да дадете обяснения!

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Г-да прѣдставители!

Комисията, когато разгледва този членъ, като взе прѣдъ видъ, че съ него се дава право на тия, които сж свършили правнитѣ науки, да бѣждатъ кандидати при нѣкои окръжни сѣдилища, то, за да не би въ нѣкои сѣдилища да бѣждатъ турени повече кандидати, а въ други по-малко, опрѣдѣли цифрата двама при всѣки окръженъ сѣдъ. Менъ ми се струва, че г-нъ Краевъ присѣтствуваше въ засѣданіето на комисията, когато се разискваше този членъ, и той знае, слѣдователно, че комисията, като имаше прѣдъ видъ, че за тия кандидати се прѣдвижда да имъ се плаща извѣстна заплата, то, за да не бѣждатъ назначени нѣгдѣ повече и съ това да се обрѣменява бюджетътъ, комисията прие да има въ всѣки окръженъ сѣдъ по двама. И въ такъвъ случай, като има въ България 22 окръга и като при всѣки окръженъ сѣдъ бѣждатъ назначени по двама кандидати, ще имаме всичко 44-ма кандидати, за колкото ще се прѣдвижда въ бюджета потрѣбната сума за плащаніето имъ. Г-нъ Краевъ знаеше, мисля, че отъ такива именно съображения исхождаше комисията, когато прие да има при всѣки окръженъ сѣдъ по двама кандидати.

Никола В. Вълкановъ: Азъ щѣхъ да дамъ сжщитѣ обяснения, които даде г-нъ докладчикътъ. Но, освѣтъ това,

ще забѣлѣжжъ, че споредъ правилника, всѣки прѣдставителъ има право да присѣтствувва въ засѣданията на разнитѣ комисии при разглеждане разнитѣ законопроекти. Г-нъ Краевъ, като членъ на тази комисия, редовно присѣтствуваше въ засѣданията ѝ, и тамъ той не повдигаше тия въпроси. Ако е въпросътъ да се правятъ шикани — то е друга работа. У насъ е прието, че всѣки прѣдставителъ има право да присѣтствувва въ засѣданията на разнитѣ комисии и да дава мнѣнието си по всички въпроси, които се разискватъ. И само зарадъ този въпросъ да се повдига въ Камарата. . . (Не се чува.) Такова нѣщо не е имало. Г-нъ Краевъ редовно е посѣщавалъ засѣданията на комисията и всичко, което той е повдигалъ, се е приемало. Сега, като се явива съ нови запитвания, азъ не разбирамъ друго, освѣтъ че той иска да шиканира, за да се спира работата, и друго нищо.

Атанасъ П. Краевъ: Г-да сѣдии! (Смѣхъ. — Гласове: Тукъ нѣма сѣдии!) Азъ най-напрѣдъ ще възразя на г-на Вълканова, че не е вѣрно твърдѣнието му, че съмъ присѣтствувалъ редовно въ всичкитѣ засѣдания на комисията, когато се е разглеждалъ този законопроектъ. Това, мисля, може да го потвърди и г-нъ Министрътъ на Правосѣдието. Азъ присѣтствувахъ само на едно засѣдание — не можахъ да присѣтствувамъ на слѣдующитѣ — и на третия денъ узнахъ, че цѣлиятъ законопроектъ е минѣлъ прѣзъ комисията. (Гласове: Не е вѣрно!) — Така узнахъ. Азъ присѣтствувахъ въ засѣданіето, за което говори г-нъ Данковъ, но г-нъ Данковъ пристигна, когато ставаше дума за възнаграждението на кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности, а нѣкъ този членъ бѣше вотиранъ, прѣди да дойде г-нъ Данковъ. Ето защо, азъ казахъ по-рано, че този законопроектъ трѣбва да се докладва отъ тогози, когото комисията е избрала за докладчикъ, и който е слѣдилъ дѣятелността на комисията въ всичкитѣ ѝ засѣдания, отъ началото до края. До колкото знамъ, не сж тия съображения, отъ които е исхождала комисията, когато е приела да има при всѣки окръженъ сѣдъ по двама кандидати, и мисля, че по чисто бюджетарни причини е приела това число. Г-нъ Министрътъ на Правосѣдието тогазъ каза: ако искате, турете по 10 души кандидати при всѣки окръженъ сѣдъ; на тѣхъ ще се плаща по-малко, отъ колкото на окончателно назначенитѣ сѣдии; но ще ли имате достатъчно кредитъ? И тогазъ, за да се не прѣтрупва бюджетътъ съ излишни разноси, комисията се съгласи да ограничи числото на кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности на двама при всѣки окръженъ сѣдъ.

Колкото се отнася до забѣлѣжката на г-на Вълканова, че съмъ присѣтствувалъ въ засѣданията на комисията и че всички направени отъ мене бѣлѣжки били приемани отъ комисията, азъ се ласкамъ отъ тази бѣлѣжка и, наистина, азъ съмъ ималъ удоволствието, когато съмъ правилъ бѣлѣжки, да констатирамъ съгласието на своитѣ колеги отъ комисията. Трѣбва, обаче, да забѣлѣжжъ, че при разискваніето на много важни отдѣли азъ, за съжалѣние, не съмъ присѣтствувалъ. Сега, да ли въ тия седемъ засѣдания сж присѣтствували болшинството отъ членовѣтъ на комисията, това не е ми извѣстно. Това, което е знайно, то е, че

практиката у насъ е такава, че единъ много важенъ законъ — Търговскиятъ законъ, напиримъръ — се прие въ едно-двѣ засѣдания, и то отъ 3—4 члена на съдебната комисия, когато тази послѣдната се състоеше отъ 12 члена. И г-нъ Бобчевъ, който бѣше докладчикъ на този законъ, отъ трибуната призна, че наистина Търговскиятъ законъ е билъ приетъ само въ присѣдствието на 3—4-ма отъ комисаритѣ. И защото този законъ се прие на бърза рѣка, затова именно всѣка послѣдующа сесия послѣдватъ видоизмѣненія. Толкозъ имахъ да кажъ, за да обяснѣ, че ако сега ставамъ да взимамъ думата по нѣкои въпроси, които се третирагъ въ законопроекта, правѣ го за туй, защото не съмъ ималъ възможность да искажъ своето мнѣние прѣдъ съдебната комисия, а не както каза г-нъ Вълкановъ, че съмъ ималъ за цѣль да сплхамъ правилния ходъ на законодателната дѣятелность на Събранието. Ако азъ, като опозиционеръ, бихъ ималъ желание да правѣ това, то азъ могъ да избержъ другъ моментъ, а не по такъвъ единъ важенъ въпросъ, който ни занимава сега. По този законъ, г-да, азъ мислѣ, че всички партизанства трѣбва да бждѣтъ елиминирани, и ще трѣбва всинца, отъ колкото гледни точки и да изхождаме, да се искажемъ свободно, за да може съ освѣтлението на всинца, съ общо съдѣйствие, да създадемъ единъ хубавъ законъ.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Молѣхъ ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 22-й, съ измѣненіята на комисията, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 23. Кандидатитѣ се считатъ на държавна служба и при заемане на длъжността си полагатъ клетва.

Комисията прѣредактира този членъ така: (Чете.)

„Кандидатитѣ се считатъ на държавна служба и, слѣдъ добиване удостовѣреніето по чл. 24-й на тоя законъ, полагатъ установената за сждитѣ клетва“.

Прѣдседателъ: Ще се гласува. Който приема чл. 23-й тѣй, както го е прѣредактирала комисията, да си вдигне рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 24. Кандидатитѣ, които сж прослужили една година и които иматъ отъ сжда, при който сж практикували, удостовѣрение, че сж доказали своитѣ знания по съдебната часть, добиватъ право да получаватъ опрѣдѣлената за тая длъжность заплата. Назначението на заплата става съ приказъ отъ Министра на Правосждието.

Забѣлѣжка. Споменжтото въ тоя членъ удостовѣрение се издава, по молбата на кандидатитѣ, отъ общото събрание на сжда“.

Комисията прѣредактира този членъ, както слѣдва: (Чете.)

„Кандидатитѣ на съдебната длъжность получаватъ опрѣдѣлената за тая длъжность заплата. Ония, които сж прослужили една година и иматъ отъ сжда, при който сж практикували, удостовѣрение, че сж доказали своето знание по съдебната часть, добиватъ право на по-гольма заплата“.

Забѣлѣжката си остава сжщата.

Комисията направи туй сжщественно измѣнение въ чл. 24-й и прие да се дава една, макаръ малка плата, на сждийскитѣ кандидати, като имаше прѣдъ видъ: първо, че ако не се плаща, много сиромашки синове, които нѣматъ възможность да се поддържатъ сами, или да направѣтъ нови дългове за съдебната практика, не ще можѣтъ да постжнатъ въ сждийската кариера, а по този начинъ, тя може да се лиши отъ нѣкои достойни сили, и второ, защото всѣки трудъ трѣбва да бжде възнаграденъ, ако не повече, поне съ срѣдства за прѣпитание на тогози, който го върши.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 24-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Чл. 25. Ако при единъ окръженъ сждъ се отвори вакантна кандидатска длъжность съ заплата, прѣди нѣкой отъ кандидатитѣ при тоя сждъ да е прослужилъ една година, то на тази длъжность може да бжде назначенъ и единъ отъ кандидатитѣ, който има по-малко отъ една година служба, стига сждѣтъ въ общо събрание да признае, че кандидатѣтъ е достатѣчно подготвенъ, за да му издаде споменжтото въ чл. 24-й удостовѣрение“.

Комисията заличи чл. 25-й, защото става излишенъ, слѣдъ измѣнението на чл. 24-й.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни да се заличи чл. 25-й, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Заличава се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 26-й става чл. 25-й: (Чете.)

„Чл. 25. Кандидатитѣ, които въ продължение на 2 години не се признажѣтъ за достатѣчно подготвени, за да имъ се издаде прѣдвиденото въ чл. 24-й удостовѣрение, уволняватъ се отъ тая длъжность.“

Споменжтиятъ двѣ-годишенъ срокъ, по болестъ на кандидата, или по други уважителни причини, може да бжде продълженъ отъ Министерството на Правосждието още една година, ако за това послѣдва ходатайство отъ сжда“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 25-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 27-й става чл. 26-й. (Чете.)

„Чл. 26. На прѣдседателитѣ и прокуроритѣ принадлежи надзорѣтъ и ржководството съ занятіята на кандидатитѣ“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ, както въ комисията, така и тукъ, смѣтамъ за необходимо да прѣдизвикамъ г-на Министра на Правосждието да обясни, че този членъ трѣбва да се разбира въ смисълъ, че ржководството занятіята на кандидатитѣ за съдебна длъжность е ограничено: прокуроритѣ да ржководжѣтъ занятіята на кандидатитѣ, придадени къмъ прокурорскитѣ паркети, а прѣдседателитѣ на окръжнитѣ сждилища ония на кандидатитѣ за длъжности въ окръж-

нитъ сѣдилища. (Министръ Георги Згуревъ: Слѣдующиятъ членъ обяснява това!) Искамъ да се обясни, за да се избѣгнатъ стѣлкновения между прокуроритѣ и прѣдсѣдателитѣ на сѣдилищата.

Министръ Георги Згуревъ: Тѣзи, които се назначаватъ да практикуватъ въ прокурорскитѣ паркети, ще бждатъ ръководени отъ прокуроритѣ, а ония при сѣдилищата — отъ прѣдсѣдателитѣ.

Атанасъ П. Краевъ: Доволенъ съмъ.

Прѣдсѣдателъ: Който приема чл. 26-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 28-й става чл. 27-й. (Чете.)

„Чл. 27. Прѣдсѣдателъ на сѣда, въ споразумѣние съ прокурора, разпрѣдѣля кандидатитѣ за занятия въ канцеларията на сѣда и прокурора“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Атанасъ П. Краевъ: Вихъ желалъ г-нъ докладчикътъ да обяснеше, че комисията го приела безъ измѣнение, като разбира, че при това разпрѣдѣление, както прѣдсѣдателитѣ, тѣй и прокуроритѣ, ще иматъ прѣдъ видъ наклонноститѣ и способноститѣ на всѣки кандидатъ. (Докладчикъ Атанасъ Данковъ: За това г-нъ Министрътъ Ви даде обяснение!) — То бѣ за друго.

Прѣдсѣдателъ: Ще се гласува. Който приема чл. 27-й тѣй, както се докладва отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 29-й става чл. 28-й. (Чете.)

„Чл. 28. Работата, която ще се възлага на кандидатитѣ въ първата година на службата имъ, състои: а) за познаване съ канцеларското дѣлопроизводство; б) въ проектиране на рѣшения, опрѣдѣления, обвинителни актове и писмени заключения, подъ ръководството на сѣдитѣ и прокуроритѣ; в) въ проектиране съставянieto и утвърждаването на нотариалнитѣ актове, и г) въ изпълняване длъжността на подсекретаритѣ.“

Забѣлѣжка. Занятията на кандидатитѣ ще се уредятъ по-подробно съ окръжно на министерството“.

Комисията и този членъ прие безъ измѣнение.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ и въ комисията поддържахъ, и тукъ ще имамъ свободата да искажъ мнѣние, че на кандидатитѣ за сѣдебни длъжности въ първата година може да се възложи не само проектирането на рѣшения, опрѣдѣления, обвинителни актове и писмени заключения, но и изпълнението цѣлитѣ длъжности на нотариуситѣ, тѣй като тия длъжности не сж особено сложни. Има много случаи, гдѣто въ нотариалнитѣ канцеларии секретаритѣ сж, които вършатъ тази нотариална работа. Има нотариуси, които не правятъ друго, освѣнъ само подписъ турятъ върху квитанцитѣ, които се издаватъ за внесенитѣ суми. Не искамъ да ви указвамъ на конкретни случаи, на имена, защото се ласкажъ отъ мисльта, че ще ми вървате. Истина, има важни моменти въ изпълнението длъжноститѣ на нотариуси, както напр. съставянieto на завѣщания, публично нотариални или

тайни; но въ такива случаи кандидатътъ може да се отнесе до прѣдсѣдателя на сѣда, като по-старъ, по-опитенъ, за опжтвание, за указание, за улеснение. Най-сетнѣ, и самитѣ служащи въ канцеларията на нотариуса сж достатѣчно опитни, за да го улеснятъ въ такива случаи. За туй, добръ ще бжде, мислжъ, за да могатъ тия кандидати да бждатъ подготвени втората година за още по-сериозна работа, още първата година да имъ се дава възможность да изпълняватъ длъжноститѣ на нотариуси. Тѣй щото, къмъ чл. 28-й прѣдлагамъ да се прибави една нова алинея, която да се вземе отъ слѣдующия чл. 30-й, по проекта, отъ първата му алинея, и чл. 28-й да стане така: „Работата, която ще се възлага на кандидатитѣ въ първата година на службата имъ, състои: а), б), в), г) — както е въ члена — и д) въ изпълняване длъжноститѣ на нотариуситѣ“, които думи да се махнатъ отъ слѣдующия членъ.

Никола Б. Вълкановъ: Г-да народни прѣдставители! Комисията, като е приемала този членъ, имала е прѣдъ видъ, че тази нотариална длъжность не може да се възложи тутакси на кандидата, защото той първо трѣбва да положи клетва, какъто се прѣдвизда въ чл. 23-й. А тоя чл. 28-й казва, че тѣ практикуватъ, не вършатъ официални дѣйствия, защото не сж още облѣчени въ сѣдийска форма. Може да бждатъ способни, но трѣбва първо да положатъ клетва. (Атанасъ П. Краевъ: Какво значение има, че сж дали клетва?)

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Краевъ прѣдлага да се виѣсти въ чл. 28-й, че кандидатитѣ изпълняватъ и нотариални длъжности. Ще дамъ на гласуване първо члена, както го прѣдлага комисията, и, ако не се приеме, сетяъ — съ прибавката, която прави г-нъ Краевъ. Който приема чл. 28-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 30-й става чл. 29-й. (Чете.)

„Чл. 29. Кандидатитѣ, които сж получили споменжтото въ чл. 24-й удостоверение, могатъ да бждатъ командировани отъ Министерството на Правосѣдието или по постановление на общото събрание на сѣда, да изпълняватъ длъжноститѣ на сѣдебнитѣ слѣдователи и нотариуситѣ, когато послѣднитѣ отскжтствуватъ.“

На кандидатитѣ може да бжде възложено отъ прокурора, съ съгласието на министра, изпълнение длъжността на прокурорскитѣ замѣстници при окръжния сѣдъ.

Тия кандидати, така сжщо по опрѣдѣление на сѣда, могатъ да бждатъ натоварени:

- а) да водятъ дѣлата по несъстоятелноститѣ;
- б) да извършватъ огледи, дознания по дѣла на наслѣдство, распитъ на свидѣтели и провѣрка на документи, и
- в) да защищаватъ прѣдъ сѣда интереситѣ на тжжашитѣ се и обвиняемитѣ, на които е припознато правото на бѣдность“.

Въ чл. 29-й комисията направи слѣдующитѣ измѣнения:

Първата алинея се допълни съ слѣдната фраза: „и да замѣстватъ въ сѣдебнитѣ и распоредителнитѣ засѣдания само

едного отъ отсъствающитѣ или въспрѣпятствувани сѣдии, ако вече иматъ шесть-мѣсечна сѣдебна практика“.

Въ третата алинея заличи думитѣ „така сѣщо“.

Въ пунктъ б заличи думата „дознания“, а слѣдъ думитѣ „провърка на документи“, прибави: „както и да наблюдаватъ слѣдствията отъ вѣщи лица, и

Въ пунктъ в, слѣдъ думитѣ „правото на бѣдност“, прибави: „ако пѣма свободни адвокати“.

Какго се вижда отъ тия измѣненія, комисията разшири и стѣсни дѣятелността на сѣдийскитѣ кандидати.

Тя ъж разшири въ правото, което имъ даде да замѣстватъ сѣдитѣ въ засѣданията. Имаше се прѣдъ видъ, по този начинъ, да се даде възможност на оня сѣдийски кандидатъ, който вече е добилъ удостовѣрение, че е доказалъ своитѣ знания по сѣдебната часть, и е прослужилъ още шесть мѣсеци, да може, слѣдъ това, да подкачи практика на истинска сѣдийска работа.

Тя ъж стѣсни, като се отне даването отъ законопроекта право да вършжтъ дознания, нѣщо, което пѣлата комисия единодушно намѣри за съвършенно рискувано да се възлага на млади, начинающи практическата дѣятелностъ, юристи.

Най-подиръ, комисията признава, че бѣднитѣ тѣжачи се трѣбва да бѣджтъ защищавани отъ опитни адвокати, както и богатитѣ. Само въ краенъ случай, кога не би се намѣрилъ адвокатъ, допуца, щото сѣдийскитѣ кандидати да защищаватъ интереситѣ на припознатитѣ за бѣдни.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ мислѣж, г-да, че при напечатването доклада на комисията има направена важна грѣшка. Въ пунктъ б претендира се да е прибавено: „както и да наблюдаватъ слѣдствията отъ вѣщи лица“, когато извѣстно е, че вѣщи лица не правжтъ „слѣдствия“, а изслѣдвапия“. Това бѣше моя прибавка въ комисията. (Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Вѣрно е!) Тѣй щото, моля да се направи тая поправка: вмѣсто „слѣдствие“ да се каже „изслѣдование“.

Азъ и въ комисията говорихъ и тукъ ще си позволю да прѣдложж да се прибави къмъ послѣдната алинея слѣдующето допълнение: „кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности защищаватъ дѣла прѣдъ сѣдилищата самостоятелно или съвмѣстно съ нѣкого отъ адвокатитѣ прѣдъ сѣда“. (Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Туй не се прие въ комисията!) Азъ мислѣж, че ще бѣде много полезно за дѣлото на правосѣдието, ако приемете тая прибавка. Знае се, че у насъ мнозина адвокати сѣж практики, и като такива, при изучаванieto на дѣлата, слѣдователно при приготвляването плана на своята защита тѣ се ограничаватъ прѣимущественно съ обсъждане фактическата страна на дѣлото, а испущатъ изъ прѣдъ видъ, игнориратъ, може би, съзнателно или неволно, юридическата страна, която често, въ нѣкои случаи, бива най-важната, бива рѣшающа. Прѣдставете си, че бѣде назначенъ d'office за защитникъ на единъ сиромасъ човѣкъ единъ адвокатъ-практикъ, който малко понятие има отъ юридическата наука, който, като се ограничи съ обсъждане само фактическата страна на дѣлото, испусне изъ прѣдъ видъ най-важната — юридическата. Ако турите въ закона, че може прѣдсѣдателятъ на сѣда да даде въ помощъ

на практикъ-адвоката единъ кандидатъ за сѣдебна длѣжностъ, юристъ, който практикува въ сѣда, мислѣж, че ще се услужи на клиента на тоя адвокатъ-практикъ, защото на помощъ ще му дойде кандидатътъ за сѣдебна длѣжностъ, и той ще му даде всичкитѣ необходими познания за въпросъ, които му сѣж тъмни и които той самъ не може да схване.

Независимо отъ това, г-да, азъ мислѣж, че добръ ще бѣде, ако, за улеснение на сѣдилищата у насъ и за освобождение отъ една неблагоприятна и непосилна работа чиновницитѣ на фиска, бѣде прѣдвидено, щото кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности, ако не въ първата година, то поне въ втората, да бѣджтъ натоварени специално съ защитата на фискалнитѣ дѣла. Остава на васъ, като обсъдите умѣстността на тия мои прѣдложения, да ги приемете, или не. Но азъ мислѣж, че г-нъ Министерътъ на Правосѣдието не ще намѣри достатъчно причини да се обяви противъ тѣхъ.

Георги Добриновичъ: Г-да прѣдставители! Споредъ допълнението къмъ първата алинея на чл. 30-й, а именно послѣднитѣ думи: „ако вече иматъ шесть-мѣсечна сѣдебна практика“, кандидатитѣ на сѣдебни длѣжности ще можжтъ да замѣстватъ членоветѣ на сѣда въ распоредителнитѣ или сѣдебни засѣдания. Ние, когато приехме въ комисията тоя членъ така допълненъ, азъ разбирахъ, че фразата „ако вече иматъ шесть-мѣсечна сѣдебна практика“, трѣбва да се разбира отъ втората година. Смѣтамъ, че г-нъ докладчикътъ ще обяви отъ трибуната, за да бѣде пояснено това изрично и да не се разбира слѣдъ шесть мѣсеци сѣдебна практика отъ първата година. Понеже кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности практикуватъ двѣ години, да се разбира отъ втората година послѣднитѣ шесть мѣсеци.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: По забѣлѣжката на г-на Добриновича, и азъ заявявамъ, че ние смѣтаме втората година.

Атанасъ П. Краевъ: Нека види г-нъ Добриновичъ чл. 31-й, който става чл. 30-й, гдѣто е казано: „кандидатитѣ, които, слѣдъ като сѣж получили прѣдвиденото въ чл. 24-й удостовѣрение, прослужжтъ още една година“ и пр. Това е изрично казано.

Христо Гендовичъ: Г-да народни прѣдставители! Не знамъ защо комисията е измѣнила чл. 30-й, който става чл. 29-й; защо е измѣнила редакцията. Азъ не можж да разберж и искамъ обяснения отъ докладчика, и слѣдъ това ще говорж.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Ако г-нъ Гендовичъ бѣше си далъ трудъ да прочете доклада, който е раздаденъ, нѣмаше да ме пита. (Христо Гендовичъ: Слава Богу, докладъ нѣмамъ!) Съжалявамъ, че не си е взелъ докладъ. Въ тоя членъ ние направихме нѣколко измѣненія. Първото измѣнение, както го прочетохъ по-рано, и отъ самия докладъ се вижда, че се прибави, щото кандидатитѣ на сѣдебни длѣжности можжтъ да замѣстватъ само одного отъ отсъствающитѣ сѣдии, ако иматъ шесть мѣсеци практика. Туй го прѣдвидѣхме, за да не би, въ случай, когато при единъ окръженъ сѣдъ има двама кандидати, да не би да замѣстжтъ двама отъ отсъствающитѣ членове на сѣда; защото, тогава ще остане да засѣдава

само единъ прѣдсѣдатель и двама нови кандидати. Ние не искаме това да се допусне, а искаме да остане прѣдсѣдателятъ, единъ дѣйствителенъ членъ и единъ кандидатъ. Азъ тази бѣлѣжка искамъ да направя, за да бѣде изрично опрѣдѣлено, че двама кандидати не могатъ да засѣдаватъ въ едно засѣдание.

Въ третата алинея заличенитѣ думи „така сжщо“ сж редакционна поправка.

Въ пунктъ б заличихме думата „дознания“, защото комисията, както и г-нъ Краевъ, бѣхмѣ на мнѣние, че не трѣбва да се възлага на кандидатитѣ да извършватъ дознания; защото, ако г-нъ Гендовичъ знаеше какво нѣщо е дознание, нѣмаше даже да говори, и щѣше да признае, че не ще бѣде на мѣсто да се възлага на единъ кандидатъ да прави дознания, тѣй като дознания се възлагатъ на единъ отъ докладчицитѣ на сѣда. Щомъ на сѣдята, който е докладчикъ на дѣлото, му бѣде възложена тая обязанность, той ще има възможность да извърши дознанието, както трѣбва, да распита странитѣ, да распита свидѣтелитѣ по въпроси, които сж въ зависимостъ отъ рѣшението на дѣлото, и по въпроси, които сж бивали възбуждани въ сѣдебното засѣдание. Ако дознанието бѣде възложено на единъ кандидатъ, ще му бѣде трудно и не ще може да изпълни добръ мисията си, както би ъх изпълнилъ единъ докладчикъ членъ на сѣда. Отъ тия съображения, че дознанието е важно за странитѣ и за сѣда, намѣрихмѣ за по-добръ да се ограничи това и да не се възлага на кандидатитѣ, назначени при сѣдилищата, да правятъ дознания.

Къмъ буква в, слѣдъ думитѣ „правото на бѣдностъ“, комисията прибави „ако нѣма свободни адвокати“. Комисията направи тази прибавка, като исхожда отъ съображението, че ако има адвокатъ, който да се интересува за добра защита на бѣднитѣ хора, не ще съмнѣние, ще бѣде той адвокатъ, който е свободенъ. Ако не е свободенъ и му се възложи защитата на едно дѣло на бѣдно лице, най-напрѣдъ, щомъ не е свободенъ, не ще отиде да изучи дѣлото, ще го прѣгледа надвъ-натри, не ще положи опзи трудъ отъ негова страна, за да принесе полза на лицето, на което е назначенъ за защитникъ безплатно. Ако е работата само да бѣде назначенъ единъ адвокатъ за защитникъ, безъ да има врѣме да изучи дѣлото, и на сила да го накараме да отиде въ сѣдилището, той ще отиде непригласенъ, ще каже нѣколко думи, и сѣдѣтъ, като не е освѣтленъ въ нѣкои тѣнкости на работата, може да издаде присѣда погрѣшна и да осѣди единъ човѣкъ незаслужено. За туй, турихмѣ думитѣ: „ако нѣма свободни адвокати“. Ако има свободни адвокати, тѣ ще се назначаватъ за защитници на бѣднитѣ; а ако такива нѣма, само тогава ще се натоварватъ кандидатитѣ, още повече, прѣдъ видъ на това съображение, че бѣднитѣ трѣбва да удостовѣрятъ своята бѣдностъ съ едно свидѣтелство, издадено отъ общинското управление. Тѣй щото, ако оставимъ така да се назначаватъ кандидати за защитници на бѣднитѣ, ще се намѣрятъ много обвиняеми, които ще отидѣтъ въ градския съвѣтъ и ще кажѣтъ: дайте ми свидѣтелство за

бѣдностъ, и като знае общината, че защитата ще бѣде възложена на кандидатитѣ при окръжнитѣ сѣдилища, ще издаде свидѣтелство, ще станѣтъ неразбории, нѣма да се дойде до справедливо рѣшение, защото такива кандидати нѣма да бѣдѣтъ подготвени тѣй, както единъ старъ адвокатъ. Най-напрѣдъ, този кандидатъ, слѣдъ свършването на юридическитѣ науки, трѣбва да отиде въ сѣда три години да практикува, за да бѣде добръ адвокатинъ. Не може на първо врѣме така просто да му възложимъ да защитава дѣла, защото защитата на единъ човѣкъ, макаръ и бѣденъ, не трѣбва да се възлага на едного, който не знае добръ работата и който е въ положение да рискува правата на страната въ дѣлото. За туй, комисията прие, щото защитата на бѣднитѣ да бѣде възлагана на кандидати, само когато нѣма свободни адвокати.

Никола В. Вълкановъ: Г-нъ Краевъ ще ми позволи да не се съгласямъ съ неговитѣ три искания. Първо, той каза, че когато се възлага на сѣда да назначава адвокатъ, който да защитава единъ обвиняемъ, да се каже, че трѣбва да назначи и единъ съ юридическо образование, защото, може би, случайно, или както и да е, практикантътъ адвокатъ, който е изучилъ дѣлото, да испусне юридическата страна на дѣлото. До колкото разбрахъ, г-нъ Краевъ искаше да каже, че тѣзи практики-адвокати сж нищо. Азъ смѣло могъ да възразя, че има много добри практики-адвокати, които никога нѣма да замѣнѣтъ съ тия, които за напрѣдъ ще бѣдѣтъ кандидати. Сега ние имаме 15-годишни практики-адвокати, които могатъ да се равняватъ съ най-добритѣ юристи и които много добръ познаватъ юридическата страна на дѣлата; така щото, не трѣбва да се приравняватъ кандидатитѣ къмъ единъ адвокатъ, на когото сѣдѣтъ е ималъ довѣрие и е далъ право да защитава съвѣстенъ подсѣдимъ. Затова, азъ съмъ на мнѣние, че такава бѣлѣжка не може да се допусне въ закона.

Второ. Г-нъ Краевъ каза, че може още първата година да се повѣри водението на фискалнитѣ дѣла на кандидатитѣ. Ами и тѣ не сж отъ маловажнитѣ дѣла. Ако отъ тѣхъ има прости, има и много важни дѣла. Има дѣла, по които странитѣ сж глобени по 20—30.000 л., за нарушение на Закона за тютюни, и пр.; така щото, не могатъ да се повѣрятъ тѣ на тия замѣстници. Ето защо, комисията намѣри, че е още рано да имъ се повѣрява водението на такива дѣла.

А пъкъ по третото съображение на г-на Краева не могъ да се съгласямъ за това, защото тѣ не сж още нито пълни сѣдии, нито пълни адвокати и защото тѣ не полагатъ клетва нито като сѣдии, нито като адвокати. Тѣ и за това не могатъ да се натоварѣтъ съ тия дѣла, защото не сж изпълнили условията, прѣдвидени въ забѣлѣжката на чл. 24-й отъ тоя законъ.

Министръ Георги Згуревъ: Г-да прѣдставители! Между другитѣ сѣдебни функции, които могатъ да вършатъ кандидатитѣ на сѣдебна длѣжностъ, прѣдвидена въ чл. 30-й отъ тоя проектъ, е и тая, че сѣдѣтъ може да ги назначава да защитаватъ подсѣдимитѣ безплатно. Всичкитѣ тия обязанности, които се възлагатъ на кандидатитѣ за сѣдебни

длъжности, особено обзаваноститѣ да защищаватъ тѣжакитѣ се страни или подсъдимитѣ въ известни случаи, ще иматъ мѣсто само тогава, когато дѣйствително се окаже, че нѣма, че не може да се намѣри свободенъ адвокатъ, който да бѣде назначенъ. Това ще зависи, нѣма съмнѣние, и отъ характера на самото дѣло, по което се иска безплатна защита. Ако дѣлото е сложно и се иска по-голяма опитностъ, прѣдсѣдателтъ нѣма да назначи кандидата на съдебна длъжностъ, а ще назначи другъ защитникъ. Азъ разбирамъ, че това назначение ще става само тогава, когато дѣлата не сѫ толкова сложни, когато сѫ по-малки и по-лесно разбираеми и когато прѣдсѣдателтъ на съда е увѣренъ, че усвояването на тия работи е възможно за кандидата.

Колкото до повдигнатия отъ г-на Краева въпросъ, да имъ се възлага тая защита заедно съ ония адвокати, назначени отъ съда, които не сѫ юристи, та заедно да защищаватъ дѣлата, азъ намирамъ, че това е несъвмѣстимо. Това е единъ много деликатенъ въпросъ, защото никой адвокатъ нѣма да погледне благосклонно на това — да го назначи съдътъ да защитава едно дѣло безплатно и въ същото врѣме да му каже: понеже не довъряваме на вашата способностъ, затова назначаваме за вашъ помощникъ единъ кандидатъ на съдебна длъжностъ. Азъ намирамъ, че това е несъвмѣстимо, и затова, вѣрвамъ, че нѣма да бѣде въ интересъ на защитата на дѣлото. Ако се случи да бѣде назначенъ нѣкой практикъ-адвокатъ, който да не знае дѣлото, да не разбира юридическата страна на дѣлото, то има съдъ, който знае законитѣ. Затова, прѣдложението на г-на Краева не се прие отъ комисията и алинеята останъ съ добавката: „ако нѣма свободенъ адвокатъ“. За пояснение само се тури това, защото и тъй се разбираше.

Колкото до въпроса: да ли не е добръ да се възложи на тия лица да защищаватъ дѣлата на хазната, мисля, че и на тоя въпросъ трѣбва да се отговори отрицателно. За защита дѣлата на хазната има особенни лица. Освѣтъ това, тия дѣла не сѫ толкова маловажни, за да може да се възложи защитата имъ на тия лица, които още практикуватъ, които още се учятъ и които, тъй да се каже, прѣминаватъ практическата школа прѣзъ съдилищата. По тия дѣла държавата, освѣтъ че има особенни лица, които трѣбва да ги защищаватъ, но по-важното е, че тия лица иматъ и известна отговорностъ по воденето на тия дѣла. Ето защо, азъ мисля, че не може като правило да се възложи воденето на тия дѣла на кандидатитѣ за съдебни длъжности.

Атанасъ П. Краевъ: Г-да прѣдставители! Азъ съжалявамъ, че не можѣ да се разбере моята мисль. Далечъ отъ мене желанието да оскѣрбявамъ адвокатитѣ или съдийтитѣ-практици. Азъ знамъ, че въ адвокатското съсловие, а така също и у съдийтитѣ-практици, има много хора, които съ достоинство упражняватъ своитѣ функции, било като защитници интереситѣ на странитѣ, било като прѣдставители на висшитѣ интереси на обществото, било като интереситѣ на правосъдието. Но казахъ, че между адвокатитѣ има нѣкои практики, които не сѫ достатъчно освѣтлени, за

да можѣтъ всеотранно да поемѣтъ защитата на единъ процесъ. Това, колкото и да е неприятно, е безспорно вѣрно. Може да се каже, така също, че има и съдии, макаръ и юристи, които не винаги сѫ въ състояние да изучаватъ всеотранно всичкитѣ въпроси по процеса и да ги рѣшаватъ съ пълно разбиране на работата. Мнозина, въпрѣки тѣхното желание, благодарение на туй, че сѫ прѣтрупани и умаломощени физически и интелектуално отъ много работа, често пѣти прѣкарватъ дѣлата, които рѣшаватъ прѣзъ купъ за грошъ, за което не слѣдъ много врѣме сами се кажатъ. Такива хора за подобни грѣшки нѣма защо да се порицаватъ. Напротивъ, заслужаватъ порицание ония, които умишлено, съзнателно, недобросъвестно рѣшаватъ дѣла прѣзъ купъ за грошъ.

Колкото се отнася до фискалнитѣ дѣла, ще възразя на г-на Вълканова, че тия, които сѫ осѣдени да плащатъ по 20—30 хиляди лева глоба, обикновено биватъ богати хора. Но такива не само нѣма да прибѣгнатъ до защитата на кандидатитѣ за съдебна длъжностъ, но ще прибѣгнатъ до защитникъ, до адвокатъ, който е отъ властующата партия. Ние имаме примѣри отъ минжлото. Ние виждаме, че ако адвокатинтъ не сполучи да оправдае клиента си, той слѣдъ това му исходатайствува помилване. Да ви цитирамъ единъ случай. Станко Николовъ, отъ Провадия, е единъ човѣкъ съ много добро положение. Той бѣше осѣденъ на 4—5 хиляди лева глоба, но не ги плати, защото, слѣдъ като бѣше осѣденъ отъ Касационния Съдъ, биде помилванъ, по ходатайството на неговия защитникъ, който бѣше отъ властующата партия.

Петръ К. Бобчевски: Защитникъ на Свиначова кой бѣше? Не бѣше ли човѣкъ отъ Вашата партия?

Атанасъ П. Краевъ: Защо ми посочвате тоя случай на мене?

Петръ К. Бобчевски: Не само за Васъ, и за насъ!

Атанасъ П. Краевъ: Азъ ви казахъ още по-напрѣдъ, че не знамъ нито неговото прѣстѣпление, нито знамъ кой го е защищавалъ. Но азъ казвамъ, че ако Свиначовъ бѣше осѣденъ, осѣденъ бѣше и Климентъ, и други, и трети, и четвърти. И ако вземете за вѣрна, за истинска присъдата на Свиначова, не разбирамъ тогава, защо хулите присѣдитѣ, издадени противъ други, ваши приятели. (Петръ К. Бобчевски: Това е и за васъ и за насъ!) Вие, г-нѣ Бобчевски, сте отъ Варна. Можете ли да отрѣчете, че Станко Николовъ е първъ богатшъ? (Петръ К. Бобчевски: Вѣрно!) Не е ли вѣрно, че той бѣше осѣденъ и послѣ помилванъ? (Петръ К. Бобчевски: Вѣрно е!) Прочее, туй възражение, което прави г-нѣ Вълкановъ, че имало дѣла, по които хората били глобявани по съ 20—30 хиляди лева, не е до тамъ основателно въ случая, защото тѣ сѫ голѣмитѣ бръмбари, които произватъ паяджината на закона, за които законътъ нѣма сила да имъ наложи сволта тежка рѣка. Следователно, ще остане на кандидатитѣ за съдебнитѣ длъжности да защищаватъ бѣдяитѣ хора, т. е. тѣзи, които сѫ осѣдени по на 5, 10 или 100 л.; ще остане да защищаватъ дѣла, по които не се допуска касационна жалба. Вие знаете отъ опитъ, г-нѣ Вълкановъ, че по тия фискални дѣла се явяватъ да защищаватъ интереситѣ на хазната помощницитѣ на акцизнитѣ падзиратели или помощницитѣ на финансо-

витѣ чиновници, и тѣ не си служатъ съ друго, освѣнъ съ типичнитѣ фрази: понеже рѣшението е издадено редовно, понеже не се оборва съ нищо, молиж да се утвърди. Толкова и нищо повече не казватъ. А пъкъ до гдѣто дойде редъ да се разгледа дѣлото, което ще защищаватъ, тѣ трѣбва да стојатъ отъ сутринъ до вечеръ прѣдъ сѣдебнитѣ врата, и така страдатъ работитѣ имъ въ канцеларията. Когато такива дѣла постѣпатъ въ сѣдилището и когато дойде денътъ да се разгледватъ, прѣдсѣдателътъ на сѣда ще ги възложи на кандидата на сѣдебната длѣжност да ги защищава; слѣдователно, чиновницитѣ отъ финансовото или акцизното отдѣление нѣма да губятъ напразно врѣмето си, а ще изпълняватъ своитѣ функции. (Никола В. Вълкановъ: Тѣ не полагатъ клетва!) — Аманъ отъ тая клетва! Ние видѣхме хора, които даватъ клетва и които отидохъ съ револвери въ рѣка и накарахъ Князя да подпише своята абдикация! Ние виждаме, че даваме клетва, за да пазимъ Конституцията, а пъкъ всѣки пѣтъ ѝ тѣпчимъ! (Единъ прѣдставителъ: Вие ѝ тѣпчите!) Нравственната страна на човѣка и неговата морална страна... (Единъ прѣдставителъ: Сопата!) — И сопата, и ятаганътъ, и куршумътъ, и съ всичко си послужи вашиятъ режимъ, г-да! Стига сте навирали тая сопа въ очитѣ на хората, които не сѣ си служили съ неж!

Прѣдсѣдателъ: Молиж г-на Краева да не дразни чувствата на г-да прѣдставителитѣ. (Прѣрѣкание между прѣдставителитѣ.)

Георги Добриновичъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще молиж, да се не приема прѣдложението на г-на Краева, по много съображения. Кандидатитѣ на сѣдебнитѣ длѣжности се пращатъ при окръжнитѣ сѣдилища, и тѣ сѣ всичко по двама души при всѣко окръжно сѣдилище, за да се запознажатъ практически съ сѣдебната частъ, съ вжтрѣшната частъ на сѣдилищата, съ писанието на рѣшения или въобще да се подготвятъ за бѣдѣщи сѣдии. Ако ги натоваримъ да защищаватъ, споредъ прѣдложението на г-на Краева, и фискални дѣла и дѣлата на нѣкои бѣдни обвиняеми въ разни прѣстѣпления, тогава нѣма да бѣде съвмѣстимо това съ оная длѣжностъ, която изисква самиятъ законъ отъ тѣхъ. Тѣ нѣма да могатъ да се запознажатъ съ сѣдебната практика и не ще иматъ врѣме да се запознажатъ съ сѣдебнитѣ закони. Е, какви ще бѣдѣтъ тия бѣдѣщи сѣдии? Ако се приеме прѣдложението на г-на Краева, ще излѣзе, че ние пращаме не сѣдебни кандидати, а държавни адвокати да защищаватъ финансовитѣ дѣла, да защищаватъ бѣдни подсѣдими и, слѣдователно, тѣ ще станатъ не кандидати за сѣдебнитѣ длѣжности, а държавни адвокати. И какви ще бѣдѣтъ тия кандидати на сѣдебни длѣжности, азъ питамъ г-на Краева? — Тѣ нѣма да бѣдѣтъ подготвени въ нищо и не могатъ да получатъ резултатитѣ, които изисква чл. 24-й, за да се снабдятъ съ удостовѣрение отъ окръжния сѣдъ, при който сѣ пратени, че сѣ схвангли добри сѣдебнитѣ закони, че сѣ подготвени за бѣдѣщи сѣдии, за да бѣдѣтъ назначени. Тѣ никога нѣма да успѣятъ да прѣдставятъ такова удостовѣрение отъ надлѣжния сѣдъ, за да бѣдѣтъ назначени на

сѣдебни длѣжности. По тия съображения, както и по ония, които исказахъ прѣдговорившитѣ, азъ ходатайствувамъ да се отхвърли прѣдложението на г-на Краева и да се приеме алинеята тѣй, както е приета отъ комисията.

Юрданъ Йоновъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че г-нъ Добриновичъ си противорѣчи. Прѣди малко той каза, че кандидатитѣ на втората година, послѣдното шестмѣсечие, ще иматъ право да замѣстватъ сѣднитѣ. Чудно ми е: какъ да могатъ да сѣдѣтъ, а да не могатъ да защищаватъ? Ако ще иматъ право да сѣдѣтъ бѣднитѣ хора по нарушение Закона за тютюни или други, защо да нѣматъ право да се явяватъ и да защищаватъ? Щомъ приемаме едното, трѣбва да приемемъ и другото. Или едното трѣбва да поддържа г-нъ Добриновичъ, или другото.

Прѣдсѣдателъ: Пристѣпиме къмъ гласуване. Има прѣдложение отъ г-на докладчика да се приеме членътъ, както се прочете и както го е приела комисията, като въ пунктъ б, вмѣсто думата „слѣдствията“, се каже „изслѣдванията“, което измѣнение се приема отъ г-на докладчика. Има, освѣнъ това, прѣдложение отъ г-на Краева, да се прибавятъ къмъ послѣдната алинея на члена и думитѣ: „кандидатитѣ на сѣдебни длѣжности защищаватъ углавни дѣла прѣдъ сѣдилищата самостоятелно или съвмѣстно съ нѣкой адвокатъ при сѣда“.

Най-напрѣдъ ще положѣ на гласуване члена, както го е приела комисията.

Молиж ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 30-й, който става чл. 29-й, тѣй, както го е приела комисията, съ замѣнение думата „слѣдствията“ съ „изслѣдванията“, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 31-й става чл. 30-й. (Чете.)

„Чл. 30. Кандидатитѣ, които, слѣдъ като сѣ получили прѣдвиденото въ чл. 24-й удостовѣрение, прослужатъ още една година, могатъ да молижъ сѣда да имъ издаде свидѣтелство за удостовѣрение, че сѣ придобили достатѣчна практическа подготовка, за да заематъ самостоятелна сѣдебна длѣжностъ.“

Свидѣтелствата се издаватъ отъ прѣдсѣдателя, по постановление на общо събрание.

Забѣлѣжка. Кандидатитѣ, които сѣ получавали заплата въ продължение на 2 години и не сѣ придобили въ тоя срокъ горѣпоменѣното свидѣтелство, изгубватъ правото да получаватъ и за напредъ заплата“.

Забѣлѣжката къмъ тоя членъ се измѣни отъ комисията и се редактира така: „Кандидатитѣ, слѣдъ получаване удостовѣрението по чл. 24-й, ако сѣ служили двѣ години и не сѣ придобили въ тоя срокъ горѣпоменѣното свидѣтелство, уволняватъ се отъ служба“.

Прѣдсѣдателъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 31-й, който става чл. 30-й, тѣй, както го приела комисията, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 32-й става чл. 31-й. (Чете.)

„Чл. 31. Въ свободното отъ занятие врѣме кандидатитѣ сж длѣжни да посѣщаватъ засѣданията на сждебнитѣ мѣста, при които служатъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседатель: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 32-й, който става чл. 31-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава III.

Апелативни сѣдилища“.

Чл. 33-й става чл. 32-й. (Чете.)

„Чл. 32. Всѣки апелативенъ сждъ състои отъ прѣдседатель, подпрѣдседатель и членове“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

(Прѣдседателското мѣсто заема подпрѣдседателтъ Георги Губидѣльниковъ.)

Прѣдседателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 33-й, който става чл. 32-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 34-й става чл. 33-й. (Чете.)

„Чл. 33. Всѣки апелативенъ сждъ се дѣли на двѣ отдѣления, въ едното отъ които прѣдседателствува прѣдседателтъ, а въ другото — подпрѣдседателтъ. Всѣко отдѣление състои отъ прѣдседател или подпрѣдседател и отъ четири члена“.

Комисията въ тоя членъ залича думата „четири“, измѣни думата „члена“ на „членове“ и прибави слѣдъ неж думитѣ: „числото на които се опрѣдѣля въ особенъ щатъ“.

И така, членътъ приема слѣдующата редакция: (Чете.)

„Всѣки апелативенъ сждъ се дѣли на двѣ отдѣления, въ едното отъ които прѣдседателствува прѣдседателтъ, а въ другото — подпрѣдседателтъ. Всѣко отдѣление състои отъ прѣдседател или подпрѣдседател и отъ членове, числото на които се опрѣдѣля въ особенъ щатъ“.

Прѣдседателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 34-й, който става чл. 33-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 35-й става чл. 34-й. (Чете.)

„Чл. 34. Распрѣдѣлението на членовѣтъ по отдѣления въ апелативнитѣ сѣдилища става по реда, указанъ въ чл. 18-й, алинея втора“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдседателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 35-й, който става чл. 34-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 36-й става чл. 35-й. (Чете.)

„Чл. 35. Апелативни сѣдилища въ Княжеството има три: въ *София, Пловдивъ и Русе*. Пространството на всѣки апелативенъ сждъ се опрѣдѣля по приложеното къмъ настоящия законъ расписание“.

Комисията въ чл. 36-й, който става чл. 35-й, заличи думитѣ: „по приложеното къмъ настоящия законъ“ и вмѣсто тѣхъ прибави думитѣ: „съ особенно за това“.

Прѣдседателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 36-й, който става чл. 35-й, тѣй, както го е приела комисията, да се вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава IV.

За Върховния Касаціоненъ Сждъ“.

Чл. 37-й става чл. 36-й. (Чете.)

„Чл. 36. Върховниятъ Касаціоненъ Сждъ състои отъ първъ прѣдседател, трима прѣдседатели на отдѣление и 16 члена“.

Комисията въ тоя членъ намали числото на членовѣтъ отъ 16 на 10.

Христо Гендовичъ: Г-да прѣдставители! Не можъ да се съгласимъ съ почитаемота комисия, която е намалила членовѣтъ на Върховния Касаціоненъ Сждъ отъ 16 на 10. Това е недостатъчно число. Трѣбва да знаете, че почитаемиятъ Върховенъ Касаціоненъ Сждъ е толкозъ прѣтрупанъ съ дѣла, каквото не е бивало никога. Когато сега, съ сегашния съставъ, не можътъ да насмогнатъ, колко повече не щжтъ да надвижътъ съ 10 души. Въ една година разстояние тѣ сж рѣшили 4.000 дѣла и сж останжли за идущата година 1.800. Когато ги направите 10 души и ги прѣтрупате съ работа, каква бързина ще искате отъ тѣхъ, какви рѣшения и какво тълкувание на законитѣ ще даджтъ, когато останжтъ по-малко членовѣтъ? Слѣдователно, за да се намалжтъ отъ 16 души на 10 души, тогава трѣбва да намалите и работата. Ние, забѣлжжете, освѣнтъ че намаляваме числото на членовѣтъ отъ 16 на 10, но намаляваме и заплатитѣ имъ. Искате ли вие да имате въ Върховния Касаціоненъ Сждъ хора свободни, които здраво да мислжтъ, хора практиканти, хора на науката, трѣбва да имъ дадете помощници, защото не може единъ човѣкъ да работи денѣ и ношѣ. Азъ онзи денъ бѣхъ въ Върховния Касаціоненъ Сждъ и видѣхъ, че се занимаватъ до 7 часа, когато никой у насъ не се занимава до 7—8 часѣтъ. Кажете ми, кой Касаціоненъ Сждъ на свѣта рѣшава по 4.000 дѣла въ годината? (Смѣхъ.) Азъ искамъ да излѣзе г-нъ Министрътъ на Правосждието и да защити Върховния Сждъ, да си каже мнѣнието, какво е, и далъ ли е съгласието си въ комисията да бжджтъ 10 души членовѣтъ, или не е билъ съгласенъ. (Гласове: Съгласенъ е!) Не знажъ да ли е билъ съгласенъ, но ако е билъ съгласенъ въ комисията, азъ ще кажж, че съжжявамъ, че толкова познава сѣдилищата и Върхов-

ния Касационенъ Сждъ. (Иванъ Д. Гешовъ: Взимаме бълъжка!) — Можете да взимате бълъжка. Азъ мож да го защитя, че съмъ билъ очевидецъ, че стоиътъ до 7 часътъ вечеръ, и задавамъ въпроса, за да ми отговорите, г-да прѣдставители, въ кой край на свѣта Върховниятъ Сждъ рѣшава по 4.000 дѣла на годината, било граждански или углавни? (Смѣхъ.) Затога, азъ прѣдлагамъ да останътъ 16 члена, както е въ законопроекта.

Никола В. Вълкановъ: Г-да прѣдставители! Както ви е извѣстно, членоветъ въ Касационния Сждъ, до сега или до началото на настоящата година, сж били 11 души. Минжлата година намалихмъ този персоналъ съ единъ членъ само. Г-нъ Министрътъ на Правосъдието, както минжлата година, тъй и тая година, настояваше въ комисията за увеличението на персонала поне съ 2 члена, като казваше, че съ това намаление доста осезателно се е отразило въ работата на Касацията. Заради това, Министерството на Правосъдието е увеличило числото отъ 10 на 16 души. Инаше мнѣние въ комисията да останътъ 12 души, като се имаше прѣдъ видъ да засѣдаватъ 3 отдѣления по 3 члена и по единъ да има въ резерва. И като засѣдаватъ прѣзъ день, ще можътъ да си пишътъ рѣшенията и опрѣдѣленията своеврѣменно. Па може и да се разболѣе нѣкой отъ тѣхъ. Ето защо, г-нъ министрътъ тогава си запази правото, че не е съгласенъ съ числото 10, но поддържаше най-малко да бждътъ 12 души, прѣдъ видъ на обстоятелството, че дѣйствително е констатиранъ фактътъ, какво съ намалението на единъ членъ само е отивала работата назадъ. Не мож да се съгласимъ съ г-на Гендовича, да бждътъ членоветъ 16 души, защото сж много, а се съгласявамъ да бждътъ 12 души.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Вълкановъ обясни причинитъ, които комисията е имала въ съображение. Ще кажъ на г-на Гендовича, че не можемъ да приемемъ 16 члена, по бюджетни причини, защото на всѣка минута въ Камарата искаме икономии, на всѣка врачка искаме да правимъ икономии отъ 100, 200, 300 л. Затога, отъ тѣзи съображения, казахмъ да не бждътъ повече. Признаваме нуждата, че трѣбва да се работи, и ако не 16, то поне 12 души да бждътъ; но както казахъ, по бюджетни причини, тѣхното число се намали, като се съгласи и г-нъ министрътъ, че съ 10 души ще се върши работа, макаръ и по-трудно, но това ще бжде пожертвование отъ страна на сждиитъ, да работятъ като иматъ прѣдъ видъ, че имаме нужда да правимъ икономии.

Христо Гендовичъ: Г-да прѣдставители! Азъ отдѣвѣ, ако си позволихъ да кажъ нѣколко думи къмъ г-на министра, то тѣ сж били неволно пропуснати; но до колкото обясни докладчикътъ, г-нъ министрътъ билъ съгласенъ въ комисията да бждътъ 16 члена, а не се съгласявалъ на 10, и най-послѣ едва ли се съгласилъ на 12 души. Цѣлата комисия била за 10 души. Г-нъ Министрътъ не е могълъ да направи нищо. (Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Казахъ, че и г-нъ министрътъ се съгласи на това намаление, по бюджетни причини!) Волею и неволею, ще се съгласи, за да се свърши въпросътъ, а и да не се съгласи, вие сами ще рѣшите. Азъ не мож да разберъ: защо ние

сме на брашното сжпци, а на трицигъ евтини, или обратното: на трицитъ сжпци, па брашното евтини. Искате ли да имаме правосъдие? Искате ли да имаме хора, които да стоиътъ на висотата на своето положение? Защото у насъ Върховниятъ Касационенъ Сждъ стои отъ всичко по-горѣ: и отъ войска, и отъ финансии, и отъ всяко. Има ли добро правосъдие, има ли добъръ Касационенъ Сждъ, тогава е добръ и за народа. Защото, ако нѣма добъръ Касационенъ Сждъ, не може да има свободна търговия и всѣки да при-бѣгва да употрѣблява своитъ капиталы на лѣво и на дѣсно, защото ще гледатъ хората, че нѣма добро правосъдие. Погледнете, както ви казахъ, и вие ще видите, че въ Касационния Сждъ се рѣшаватъ 4.000 дѣла въ годината. Ако намалите самитъ членове, какво ще рѣшава тогава този сждъ? Трѣбва да стои да рѣшава цѣла ноцъ дѣла до сѣмване.

Затога, не мож да се съгласимъ съ заключението на комисията, да бждътъ 10 члена, а се съгласявамъ съ прѣдложението на г-на Вълканова, да бждътъ 12 члена, тъй като сега, като лицеуватъ двама членове, Касационниятъ Сждъ е прѣтрупанъ съ работа. Отъ правосъдието икономия не искайте. Завчера ви говорихъ, отъ гдѣ да се направи икономия, а не искайте отъ правосъдието. Хемъ искате да ви работятъ, а пъкъ да нѣма достатъчно хора. Недѣйте прѣтрупва хората съ работа, защото ще бждътъ пристрастни. Азъ, като се отказвамъ отъ числото 16, съгласявамъ се съ прѣдложението на г-на Вълканова да бждътъ 12 души.

Министръ Георги Згуревъ: Г-да народни прѣдставители! Както се вижда отъ самия законопроектъ, най-напрѣдъ се проектираше, щото членоветъ на Върховния Касационенъ Сждъ да бждътъ 16 души, като постояненъ съставъ. Туря се числото 16 за това, защото, както ще видите, въ слѣдующия членъ се казва, че въ всѣко отдѣление ще има по 4 души членове. Отъ послѣ комисията и азъ се съгласихмъ да не се увеличава числото на членоветъ въ отдѣленията, а да си останътъ, както сж сега. По този начинъ се намали числото, и отъ 16 души прие се цифрата 10.

Фактъ е, дѣйствително, че Върховниятъ Сждъ има много работа. Затога, тази година, както видѣхте, съ ония нѣкои малки измѣнения на сжществующитъ закони, които внесохъ въ Народното Събрание, имаме за цѣлъ, отъ части, да намалимъ работата въ тоя сждъ. При все това, азъ нѣмамъ нищо, ако Народното Събрание увеличи членоветъ отъ 10 до 12; ще приемъ това съ благодарение, защото е въ интереса на бързото правосъдие, стига както казахъ, почитаемото Народно Събрание да се съгласи на това увеличение.

Георги Н. Юруковъ: Мислж, г-да народни прѣдставители, че прѣдъ видъ на това, че по-послѣ въ този законъ ще приемемъ несмѣнимостта, и прѣдъ видъ на това, че нашитъ първостепенни сждилища още нѣматъ опитни състави, които правилно да разрѣшаватъ дѣлата; прѣдъ видъ на това, че нѣма още установена една добра юрис-пруденция, мислж, казвамъ, че по-добръ ще направимъ, ако приемемъ на мѣсто 10, да бждътъ 12 члена, защото ви-

наги трѣбва да се прѣдполага, че когато повете хора се занимаватъ съ единъ въпросъ, ще дадѣтъ едно рѣшение по-здраво, по-сходствуеще на нашитѣ закони и по-справедливо. Прѣдъ видъ на това съображение, моляж Народното Събрание да се съгласи и приеме, вмѣсто 10, 12 души. Тукъ не е мѣстото, гдѣто трѣбва да се експимъ, защото високо трѣбва да цѣнимъ нашето правосъдие и неговото прѣдназначение въ нашата държава.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Прѣди всичко, азъ не можъ да дамъ съгласие, защото моето съгласие не може да бѣде съгласието и на цѣлата комисия, на която азъ исказвамъ мнѣнието. Заради това, оставямъ на Народното Събрание, ако рѣши да бѣдѣтъ 12 члена, ще присмъж и азъ. Само не можъ да дамъ съгласие отъ страна на комисията, защото не ме е уцѣлномошила за това. Затова, моляж най-напрѣдъ да се гласува мнѣнието на комисията.

Прѣдсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: По приетия редъ, ще се положи на гласуване чл. 37-й, който става чл. 36-й, както се прѣдлага отъ комисията — да бѣдѣтъ 10 души членове. Ако това прѣдложение падне, тогава ще положж на гласуване прѣдложението на г-на Гендовича, подкрѣпено отъ г. г. Вълканова и Юрукова — да бѣдѣтъ 12 члена. Моляж ония г-да прѣдставители, които приематъ съдържанието на чл. 37-й, който става чл. 36-й, както се докладва отъ г-на докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се споредъ комисията.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 38-й става чл. 37-й. (Чете.)

„Чл. 37. Върховниятъ Касаціоненъ съдъ състои отъ четири отдѣления, въ едно отъ които прѣдсѣдателствува прѣдсѣдателътъ на съда, а въ другитѣ — прѣдсѣдателитѣ на отдѣление. Всѣко отдѣление състои отъ прѣдсѣдателя или отъ прѣдсѣдателя на отдѣлението и отъ четири члена“.

Комисията въ този членъ исхвърли послѣдната алинея, която гласи: (Чете.)

„Всѣко отдѣление състои отъ прѣдсѣдателя или отъ прѣдсѣдателя на отдѣлението и отъ четири члена“.

И чл. 37-й остава така. (Чете.)

„Чл. 37. Върховниятъ Касаціоненъ съдъ състои отъ четири отдѣления, въ едно отъ които прѣдсѣдателствува прѣдсѣдателътъ на съда, а въ другитѣ — прѣдсѣдателитѣ на отдѣление“.

Прѣдсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Моляж ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ съдържанието на чл. 38-й, който става чл. 37-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 39-й става чл. 38-й. (Чете.)

„Чл. 38. Распрѣдѣлението на членове на Върховния Касаціоненъ съдъ става по сѣщия редъ, който е указанъ въ чл. 18-й, съ тая разлика, че то се извършва само слѣдъ всѣки четири години“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Моляж ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 39-й, който става чл. 38-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 40-й става чл. 39-й. (Чете.)

„Чл. 39. Върховниятъ Касаціоненъ съдъ, въ общо распоредително засѣдание, по прѣдложение отъ Министра на Правосъдието, или по това на прѣдсѣдателя на съда, или по постановление на едно отъ отдѣленията, се произнася и по въпроси, които на практика повдигатъ съмнѣния и се рѣшаватъ не еднакво отъ съдилищата“.

Тълкуванията, които Върховниятъ Касаціоненъ съдъ дава въ този случай на законитѣ, се обнародватъ за свѣдѣние и ръководство на съдилищата“.

Въ този членъ комисията направи слѣдующитѣ измѣнения. Въ първата алинея, слѣдъ думата „Правосъдието“ заличи думитѣ: „или по това на прѣдсѣдателя на съда, или по постановление на едно отъ отдѣленията“.

Въ втората алинея на тоя членъ, слѣдъ думата „обнародватъ“, прибави думитѣ: „по распореджанието на Министра на Правосъдието“. Съ тия измѣнения комисията прие този членъ въ слѣдната му редакция: (Чете.)

„Чл. 39. Върховниятъ Касаціоненъ съдъ, въ общо распоредително засѣдание, по прѣдложение отъ Министра на Правосъдието, се произнася и по въпроси, които на практика повдигатъ съмнѣния и се рѣшаватъ не еднакво отъ съдилищата“.

Тълкуванията, които Върховниятъ Касаціоненъ съдъ дава въ този случай на законитѣ, се обнародватъ, по распореджанието на Министра на Правосъдието, за свѣдѣние и ръководство на съдилищата“.

Прѣдсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Моляж ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 40-й, който става чл. 39-й, тъй, както се прочете въ послѣдната му редакция отъ г-на докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 41-й става чл. 40-й. (Чете.)

„Чл. 40. Върховниятъ Касаціоненъ съдъ има сѣдалището си въ Столицата“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Моляж ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 41-й, който става чл. 40-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава V.

Прокурорски надзоръ“.

Чл. 42-й става чл. 41-й. (Чете.)

„Чл. 41. Прокурорскитѣ надзоръ състои отъ прокурори и тѣхни замѣстници“.

При Върховния Касационенъ Сждъ има единъ главенъ прокуроръ и двама прокурори на отдѣление.

При апелативнитѣ сждилища има по единъ прокуроръ и по единъ замѣстникъ.

При окръжнитѣ сждилища има по единъ прокуроръ и по толкова замѣстници, колкото отдѣления има въско окръжно сждилище“.

Въ този членъ комисията направи измѣнение само въ третата му алинея, която добива слѣдующата нова редакция: (Чете.)

„При окръжнитѣ сждилища има по единъ прокуроръ и замѣстници, числото на които се опредѣля въ особенъ щатъ“.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава V и съдържащото на чл. 42-й, който става чл. 41-й, тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 43-й става чл. 42-й. (Чете.)

„Чл. 42. Прокурорскитѣ надзоръ е независимъ отъ сждебната власть и се намира въ непосредствена зависимость отъ Министра на Правосъдието, като Държавенъ Прокуроръ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 43-й, който става чл. 42-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 44-й става чл. 43-й. (Чете.)

„Чл. 43. Прокурорскитѣ замѣстници дѣйствуватъ подъ ръководството на прокуроритѣ, при които се намѣрватъ; прокуроритѣ при окръжнитѣ сждилища сж подчинени на прокуроритѣ при апелативнитѣ сждилища, а тѣзи послѣднитѣ, както и главниятъ прокуроръ при Върховния Касационенъ Сждъ, сж подчинени на Министра на Правосъдието“.

Въ този членъ комисията направи само това измѣнение, че слѣдъ думата: „подчинени“, прибави думата: „прѣмо“.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 43-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 45-й става чл. 44-й. (Чете.)

„Чл. 44. Кога правятъ заявление или даватъ заключения, прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници дѣйствуватъ единствено на основание на своето убѣждение и на сжществуващитѣ закони“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 44-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 46-й става чл. 45-й. (Чете.)

„Чл. 45. Въ случай на болестъ или отсъствие на прокурора, неговата длѣжностъ, по право, изпълнява неговиятъ замѣстникъ, а ако има нѣколко замѣстници, то най-старшиятъ отъ тѣхъ по служба“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 45-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 47-й става чл. 46-й. (Чете.)

„Чл. 46. Прокурорътъ и тѣхнитѣ замѣстници сж длѣжни, по реда на своята подчиненность, да прѣдставляватъ за забѣлѣженитѣ отъ тѣхъ нередовности и въобще за всичко, което бърка на правилния вървѣжъ на правосъдието“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 46-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 48-й става чл. 47-й. (Чете.)

„Чл. 47. Когато при рѣшаване на дѣлата прокурорътъ забѣлѣжи непълнота въ закона, поради която той памира за необходимо да повдигне законодателенъ въпросъ, то, независимо отъ рѣшението, което ще даде сждътъ на дѣлото, на основание Гражданското или Углавното сждопроизводство, той прѣдства за това, по реда на подчиненностьта, на Министра на Правосъдието, отъ когото зависи внасянието на въпроса въ Върховния Касационенъ Сждъ, за разрѣшение“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 47-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 49-й става чл. 48-й. (Чете.)

„Чл. 48. Всѣки прокуроръ има по единъ секретаръ, който се назначава отъ Министра на Правосъдието, по негово прѣдставление“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 48-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава VI.

Канцеларии на съдебните мѣста“.

Чл. 50-й става чл. 49-й (Чете)

„Чл. 49. При окръжните и по-горните съдилища има секретари, подсекретари, архивари и регистратори, числото на които се определя по щата“.

Приетъ безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ заглавието на гл. VI и съдържанието на чл. 49-й тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 51-й става чл. 50-й. (Чете.)

„Чл. 50. При канцелариятъ, освѣнъ горните длъжностни лица, има писари и съдебни разсилни, числото на които се определя отъ председателя на всѣко съдилище, споредъ нуждата и въ предѣлитѣ на отпуснитата за тая цѣль сума“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ чл. 50-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 52-й става чл. 51-й. (Чете.)

„Чл. 51. Секретаритѣ се назначаватъ отъ Министра на Правосъдието, по представление отъ председателя на съда.

Останалитѣ канцеларски чиновници и служители се назначаватъ отъ председателя на съда, или отъ мировия съдия, при който служатъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ чл. 51-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 53-й става чл. 52-й. (Чете.)

„Чл. 52. Секретарятъ е началникъ на канцеларията и като такъвъ е длъженъ да се грижи за правилния вървежъ на дѣлопроизводството и за реда въ канцеларията“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ чл. 52-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава VII.

Внѣшното устройство на съдебните мѣста“.

Чл. 54-й става чл. 53-й. (Чете.)

„Чл. 53. Съдебните мѣста държатъ своитѣ заседания въ помещения, опредѣлени нарочно за това“.

Къмъ този членъ комисията прибави една забѣлжка, която е била и въ стария Законъ за съдоустройството, и тя има слѣдующето съдържание: (Чете.)

„Забѣлжка. Въ извънредни случаи, когато стане нужда да се привикатъ не по-малко отъ 25 души за свидѣтели, окръжнитѣ съдилища, по опредѣление отъ общото събрание, могатъ да откриватъ заседания по углавни дѣла въ другъ градъ, който е най-близу до мѣстото, въ което е станало или се е открило прѣстѣпление“.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ заглавието на глава VII и съдържанието на чл. 54-й, който става чл. 53-й, заедно съ прибавената отъ комисията забѣлжка тѣй, както се прочетохъ отъ г-на докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приематъ се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 55-й става чл. 54-й. (Чете.)

„Чл. 54. Засѣданията на окръжнитѣ съдилища състоятъ отъ председателъ или подпредседателъ и отъ двама члена.

Засѣданията на апелативнитѣ съдилища и на Върховния Касационенъ Съдъ състоятъ отъ председателъ, или председателъ на отдѣление, и отъ четири члена.

Само прѣвъ ваканционното врѣме апелативнитѣ съдилища и Върховниятъ Касационенъ Съдъ могатъ да заседаватъ и въ съставъ отъ трима души“.

Въ този членъ комисията заличи въ втората алинея думата „четири“, като ъж замѣни съ думата: „два“, а на смѣното мѣсто, слѣдъ думата „члена“, прибавятъ се думитѣ: „най-малко и четири най-много. Третата алинея въ този членъ се съвършено заличи.

По този начинъ, комисията намѣрва, че е достатъчно, за сега съставътъ на нашитѣ съдилища да не надминава задължително три члена, като се надѣва, че тѣ ще проявятъ изискванитѣ: опитностъ, грижливостъ и трудолюбие.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Ще се гласува. Моля ония г-да представители, които приематъ съдържанието на чл. 55-й, който става чл. 54-й, съ направенитѣ отъ комисията измѣнения, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 56-й става чл. 55-й. (Чете.)

„Чл. 55. Въ заседанието трѣбва да се намира секретарятъ или единъ отъ подсекретаритѣ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които приематъ чл. 55-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 57-й става чл. 56-й. (Чете.)

„Чл. 56. Въ заседанието присѣтствува и прокурорътъ или неговиятъ замѣстникъ, който е опредѣленъ за тоя съдъ. При разгледване дѣла, по които не се изисква неговото заключение, той е свободенъ да присѣтствува, или не“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да представителитѣ, които

приематъ чл. 56-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 58-й става чл. 57-й. (Чете.)

„Чл. 57. Прокуроритѣ нѣматъ право да присѣствуватъ въ съвѣщанieto на сѣдитѣ при постановлението на рѣшенията.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 57-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 59-й става чл. 58-й. (Чете.)

„Чл. 58. За изпълнение распореджанията на мировия сѣдия и на прѣсѣдателя и въ присѣственината зала се намѣрва и сѣдебенъ приставъ и сѣдебенъ разсилентъ.“

Въ този членъ комисията исхвърли думитѣ: „сѣдебенъ приставъ или“. И членътъ става така: (Чете.)

„За изпълнение распореджанията на мировия сѣдия или на прѣсѣдателя въ присѣственината зала се намѣрва сѣдебенъ разсилентъ.“

Прѣсѣдателствующия Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 58-й тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 60-й става чл. 59-й. (Чете.)

„Чл. 59. Засѣданията се отварятъ и затварятъ отъ мировия сѣдия, прѣсѣдателя, подпрѣсѣдателя или прѣсѣдателя на отдѣление. Въ отсъствието на послѣднитѣ, тѣхното мѣсто, съ всичкитѣ права и обязанности, занимава старшиятъ членъ.“

Старшинството на сѣдитѣ въ окръжнитѣ сѣдилища се опрѣдѣля отъ деня на встъпването имъ въ длъжността.

Старшинството въ апелативнитѣ сѣдилища и въ Върховния Касаціоненъ Сѣдъ се опрѣдѣля отъ датата на указа за назначението имъ въ ония сѣдилища. Ако съ единъ и същъ указъ се назначаватъ нѣколко сѣдии, то старшинството имъ се опрѣдѣля споредъ степенъта на службата, която сж занимавали непосредствено прѣди това назначение. Ако едновременно назначенитѣ сж занимавали служба отъ еднаква степенъ, то старшинството имъ се опрѣдѣля споредъ продължителността на службата.

Въ третата алинея на този членъ, слѣдъ думитѣ „назначението имъ въ“, комисията замѣни думата „ония“ съ думата „тѣя“.

Прѣсѣдателствующия Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 60-й, който става чл. 59-й тѣй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 61-й става чл. 60-й. (Чете.)

„Чл. 60. Засѣданията на сѣдебнитѣ мѣста биватъ сѣдебни или распоредителни и общи събрания отъ всичкитѣ отдѣления на сѣда.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 91-й, който става чл. 60-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 62-й става чл. 61-й. (Чете.)

„Чл. 61. Распоредителнитѣ засѣдания на сѣдебнитѣ мѣста ставатъ при закрити врата за:

а) прѣдварително обсъждане правилата, които се отнасятъ до вътрѣшния редъ и дѣлопроизводство въ сѣдебнитѣ мѣста;

б) първоначално разглеждане на дѣла за дисциплинарно взыскание;

в) съвѣщания по дѣла, които се отнасятъ до управлението на сѣдебната частъ;

г) разглежданieto въпроси, които се повдигатъ при производството на дѣлата и които, съгласно правилата на Гражданското и Углавно сѣдопроизводство, трѣбва да се разгледватъ въ распоредително засѣдание, и

д) разрѣшаване на дѣла и въпроси, които сж отъ вѣдомството на адвокатскитѣ съвѣти, ако нѣма такива.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующия Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 62-й, който става чл. 61-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 63-й става чл. 62-й: (Чете.)

„Чл. 62. Общитѣ събрания на всичкитѣ отдѣления ставатъ при закрити врата, за:

а) окончателно обсъждане на правилата, които се отнасятъ до вътрѣшния редъ и дѣлопроизводството;

б) постановяване рѣшение по дѣла, които се отнасятъ до дисциплинарно взыскание на лица отъ сѣдебното вѣдомство;

в) разгледване ежегоднитѣ отчети за движението на дѣлата въ сѣдебнитѣ мѣста и за изслушване отчетитѣ, които се получаватъ отъ подвѣдомственитѣ сѣдебни мѣста;

г) опрѣдѣляние, кои отъ членовѣтѣ на сѣдебнитѣ мѣста могатъ да се възползуватъ отъ сѣдебната ваканция;

д) дѣлата по приемане на адвокати, съгласно съ Закона за адвокатитѣ;

е) въпроси по прѣдставяние кандидати за сѣдийски длъжности;

ж) въпроси за уволняване или за отстраняване отъ служба на длъжностни лица отъ сѣдебното вѣдомство въ случаитѣ, прѣдвидени въ настоящия законъ;

з) разрѣшаване на такива дѣла и въпроси, които, съгласно съ закона, трѣбва да се разгледатъ въ общо събрание, и

и) всички ония случаи, когато прѣсѣдателятъ на сѣда намира за необходимо да внесе извѣстенъ въпросъ за обсъждане въ общо събрание.“

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 63-й, който става чл. 62-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 64-й става чл. 63-й. (Чете.)

„Чл. 63. За да могатъ да рѣшаватъ общитѣ събрания, необходимо е присѣдствието най-малко на двѣ трети отъ цѣлия съставъ на сѣда“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 64-й, който става чл. 63-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 65-й става чл. 64-й. (Чете.)

„Чл. 64. Сѣдебнитѣ засѣдания за рѣшение уголовни и граждански дѣла ставатъ публично. Въ какви случаи сѣдебнитѣ засѣдания ставатъ при закрити врата, се опрѣдѣля отъ Гражданското и Уголовно сѣдопроизводство“.

Въ този членъ комисията замѣни думата „рѣшение“ съ думата „рѣшаване“, и думата „закрити“ — съ „затворени“. Така щото, съ това измѣнение на комисията този членъ става тъй: (Чете.)

„Чл. 64. Сѣдебнитѣ засѣдания за рѣшаване уголовни и граждански дѣла ставатъ публично. Въ какви случаи сѣдебнитѣ засѣдания ставатъ при затворени врата, се опрѣдѣля отъ Гражданското и Уголовното сѣдопроизводство“.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 65-й, който става чл. 64-й, тъй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 66-й става чл. 65-й. (Чете.)

„Чл. 65. Мировиятъ сѣдия или прѣдсѣдателятъ ржководи засѣданията на сѣда, като бди върху благочинието и реда, установенъ за изслушване и рѣшение на дѣлата“.

Приетъ отъ комисията само съ замѣнение думата „рѣшение“ съ думата „рѣшаване“.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 66-й, който става чл. 65-й, тъй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 67-й става чл. 66-й. (Чете.)

„Чл. 66. Всички лица, които присѣдствуватъ въ публичнитѣ засѣдания на сѣдилищата, сѣ длъжни да пазятъ миръ и благоприличие и безпрѣкословно да се покоряватъ на заповѣдитѣ на мировия сѣдия или на прѣдсѣдателя“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 67-й, който става чл. 66-й, тъй, както,

го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 68-й става чл. 67-й. (Чете.)

„Чл. 67. Ако нѣкой отъ присѣдствущитѣ външни лица произведе шумъ въ сѣда или се не покорява на распореденията на мировия сѣдия или на прѣдсѣдателя, той може да бѣде отстраненъ и глобенъ въ размѣръ отъ 5 до 50 л. отъ мировия сѣдия или отъ прѣдсѣдателя, а въ краенъ случай може да бѣде осѣденъ на запиране не по-много отъ 24 часа. Това постановление не подлѣжи на обтѣжаване“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 68-й, който става чл. 67-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 69-й става чл. 68-й. (Чете.)

„Чл. 68. Въ извънредни случаи, когато нѣма възможность да се отаригнатъ виновнитѣ, които сѣ произвели въ сѣдебното засѣдание безредица, мировиятъ сѣдия или прѣдсѣдателятъ, при песполуката на направеното внушение, може да отстрани цѣлата публика отъ залата на засѣданието“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 69-й, който става чл. 68-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 70-й става чл. 69-й. (Чете.)

„Чл. 69. За нарушение горѣизложенитѣ правила отъ страна на нѣкого отъ тѣзи, които участвуватъ въ дѣлото или отъ страна на тѣхнитѣ повѣреници, мировиятъ сѣдия или прѣдсѣдателятъ има право да напомни прѣдварително на виновнитѣ, че ако това се повтори, тѣ ще бѣдѣтъ извадени отъ сѣдебната зала и дѣлото ще се свѣрши и безъ тѣхнитѣ устни обяснения. Въ случай, че напомняването на мировия сѣдия или на прѣдсѣдателя не подѣйствува, той може да се распореди за изваждане виновника отъ засѣданието“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 70-й, който става чл. 69-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 71-й става чл. 70-й. (Чете.)

„Чл. 70. Когато отсъдствуватъ нѣкои отъ сѣднитѣ въ окръжния сѣдъ, за допълнение състава на сѣда прѣдсѣдателятъ призовава нѣкого отъ другото отдѣление; но ако и по тоя начинъ не може да бѣде пълненъ съставътъ,

прѣдсѣдателятъ призовава съдебния слѣдователъ, ако не е занятъ съ нѣкое производство на слѣдствие и ако не е произвождалъ самъ слѣдствие по това дѣло, което ще се разгледва. Въ апелативния съдъ може да се призове членъ отъ мѣстния окръженъ съдъ, по назначение отъ прѣдсѣдателя на послѣдния съдъ, ако само такъвъ членъ не е участвувалъ при първото разгледване и рѣшение на дѣлото, което ще се разгледва въ апелативния съдъ“.

Въ този членъ, слѣдъ думата „призове“, вмѣсто думата „членъ“, комисията прибави думитѣ: „единъ отъ по-старшитѣ членове“. Съ туй измѣнение, комисията се искава противъ досегашната практика — да се проважда отъ окръжния съдъ въ апелативния замѣстникъ кой и да било членъ. Споредъ туй распорѣждане, ще трѣбва да се проважда най-старшиятъ, а ако той е въспрѣпятствуванъ, то оня, който иде подиръ него, и пр.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 71-й, който става чл. 70-й, тѣй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава VIII.

Правилникъ за съдебнитѣ мѣста“.

Чл. 72-й става чл. 71-й. (Чете.)

„Чл. 71. Правилата, които се отнасятъ до вжтрѣшния редъ и дѣлопроизводство въ съдебнитѣ мѣста, се опрѣдѣлятъ чрезъ единъ общъ правилникъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава VIII и съдържанието на чл. 72-й, който става чл. 71-й, тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 73-й става чл. 72-й. (Чете.)

„Чл. 72. Този правилникъ се издава отъ Министра на Правосъдието“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 73-й, който става чл. 72-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава IX.

Ваканция на съдебнитѣ мѣста“.

Чл. 74-й става чл. 73-й. (Чете.)

„Чл. 73. Прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ и членовѣ на съдебнитѣ мѣста, освѣтъ съдебнитѣ слѣдователи, иматъ всѣка година по два мѣсеца вакантно врѣме, отъ 1-й Юлий до 1-й Септемврий“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които

приематъ заглавието на глава IX и съдържанието на чл. 74-й, който става чл. 73-й, тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 75-й става чл. 74-й. (Чете.)

„Чл. 74. Всѣко съдебно мѣсто, прѣди да настѣпи ваканционното врѣме, въ общо распорѣдително събрание, опрѣдѣля: кои отъ съдитѣ ще се ползватъ отъ ваканцията и кои ще образуватъ ваканционния съставъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 75-й, който става чл. 74-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 76-й става чл. 75-й. (Чете.)

„Чл. 75. Ваканционниятъ съставъ на съда разглежда само такива дѣла и въпроси, които не търпятъ отлагание“.

Комисията, като прие този членъ безъ измѣнение, прибави къмъ него слѣдующата забѣлѣжка: (Чете.)

„Забѣлѣжка. Миротѣ съдии презъ мѣсець Юлий не разглеждатъ дѣла, освѣтъ ония, които не търпятъ отлагание“.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 76-й, който става чл. 75-й, тѣй, както го е приела комисията, и забѣлѣжката, която комисията е прибавила къмъ него, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава X.

Отпускъ на длъжностнитѣ лица по съдебното вѣдомство“.

Чл. 77-й става чл. 76-й. (Чете.)

„Чл. 76. Длъжностнитѣ лица по съдебното вѣдомство не могатъ да се ползватъ съ отпускъ презъ годината повече отъ единъ мѣсець, било на веднажъ или въ сложность“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдателствуващиятъ Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на глава X и чл. 77-й, който става чл. 76-й, тѣй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 78-й става чл. 77-й. (Чете.)

„Чл. 77. Въ извънредни случаи и неизбежна нужда, отпускътъ на длъжностнитѣ лица може да се продължи още съ единъ мѣсець, по безъ заплата за това врѣме. Това правило не се отнася къмъ случаитѣ на доказана болестъ, когато длъжностното лице може да получи отпускъ до три мѣсеца съ пълна заплата и до други три мѣсеца съ половина заплата; а ако болестта се продължи и подиръ този срокъ, длъжностното лице може да се ползува съ отпускъ още три мѣсеца, по безъ заплата, слѣдъ което то се уволнява“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 78-й, който става чл. 77-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 79-й става чл. 78-й. (Чете.)

„Чл. 78. Отпуски за срокъ не повече отъ десетъ дена се разрѣшаватъ:

а) на прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ, членовѣтѣ, съдебнитѣ слѣдователи, мировитѣ съдии, нотариуситѣ, съдебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници отъ общото распоредително засѣдание на съда, при който служатъ;

б) на прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници при окръжнитѣ съдилища — отъ прокуроритѣ при апелативнитѣ съдилища, и

в) на прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници, както при апелативнитѣ съдилища, тъй и при Върховния Касацiоненъ Съдъ — отъ Министра на Правосъдието.

Началницитѣ на съдебнитѣ учреждения могатъ да разрѣшаватъ отпуски въ какъвто и да е срокъ на всички други длѣжностни лица, съ изключение на секретаритѣ, на които сами даватъ отпускъ само до 21 день.

Забѣлѣжка. За разрѣшенитѣ отъ съдилищата отпуски съобщава се на Министра на Правосъдието“.

Въ буква а на този членъ комисията заличи думитѣ „и тѣхнитѣ помощници“, а въ забѣлѣжката, слѣдъ думитѣ „съобщава се“, прибави думата „веднага“. Думитѣ „и тѣхнитѣ помощници“ на всегждѣ се заличаватъ.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 79-й, който става чл. 78-й, тъй, както го е измѣнила комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 80-й става чл. 79-й. (Чете.)

„Чл. 79. На длѣжностнитѣ лица, исчислени въ прѣидущия членъ, отпуски за по-дълъгъ срокъ отъ десетъ дена или отъ 21 день се разрѣшаватъ съ приказъ отъ Министра на Правосъдието, по прѣдставлението отъ начальника на учреждението, на което принадлежатъ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 80-й, който става чл. 79-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 81-й става чл. 80-й. (Чете.)

„Чл. 80. Когато се разрѣшава отпускъ, трѣбва да се пази, щото съдътъ да не остава безъ потребното число длѣжностни лица за разглежданието на дѣлата и за дѣлопроизводството“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които

приематъ чл. 81-й, който става чл. 80-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 82-й става чл. 81-й. (Чете.)

„Чл. 81. Никой съдия не може да замине въ отпускъ, прѣди да повърне въ съда всичкитѣ находищи се у него дѣла и прѣди да приготви рѣшенията, присѣдитѣ и опрѣдѣленията по дѣлата, които сж били отъ него докладвани“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 82-й, който става чл. 81-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 83-й става чл. 82-й. (Чете.)

„Чл. 82. Длѣжностнитѣ лица отъ съдебното вѣдомство, които отсъствуватъ отъ службата си безъ отпускъ, губятъ заплатата си за днитѣ, прѣзъ които сж отсъствували. Освѣнъ това, тѣ могатъ да бѣдѣтъ подвергнати на дисциплинарно вѣзисание, съгласно чл. 167-й“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 83-й, който става чл. 82-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: (Чете.)

„Глава XI.

Редътъ за сношенията на съдебнитѣ мѣста и длѣжностнитѣ лица въ съдебното вѣдомство“.

Чл. 84-й става чл. 83-й. (Чете.)

„Чл. 83. Съдебнитѣ мѣста и длѣжностнитѣ лица по съдебното вѣдомство се отнасятъ, както помежду си, тъй и съ мѣстата и лицата отъ другитѣ вѣдомства непосредственно“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заглавието на гл. XI и съдържанието на чл. 84-й, който става чл. 83-й, тъй, както ги е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 85-й става чл. 84-й. (Чете.)

„Чл. 84. Министрътъ на Правосъдието се отнася до съдебнитѣ мѣста или чрѣзъ прокуроритѣ при тѣзи съдилища, или чрѣзъ прѣдсѣдателитѣ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 85-й, който става чл. 84-й, тъй, както го

е приела комисията, да си вдигнат ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 86-й става чл. 85-й. (Чете.)

„Чл. 85. Прокуроритѣ, които се намѣрватъ при едно сѣдилище, се отнасятъ до други сѣдебни мѣста и лица чрезъ прокуроритѣ, които се намиратъ при тия сѣдилища“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 86-й, който става чл. 85-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 87-й става чл. 86-й. (Чете.)

„Чл. 86. Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ се отнася до всичкитѣ сѣдебни мѣста и длѣжностни лица отъ сѣдебното вѣдомство, освѣнъ прокуроритѣ и замѣстницитѣ имъ, съ прѣдписаніе, а отъ тѣхъ получава прѣдставленія, а съ другитѣ неподвѣдомствени нѣму мѣста и лица — чрезъ отношения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 87-й, който става чл. 86-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 88-й става чл. 87-й. (Чете.)

„Чл. 87. Апелативнитѣ сѣдилища се отнасятъ до подвѣдомственитѣ си окръжни сѣдилища и длѣжностни лица съ прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава прѣдставленія; съ мѣста и лица тѣмъ неподчинени се сношаватъ съ отношения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 88-й, който става чл. 87-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 89-й става чл. 88-й. (Чете.)

„Чл. 88. Окрѣжнитѣ сѣдилища се отнасятъ къмъ подвѣдомственитѣ си членове отъ сѣда, къмъ мировитѣ сѣдии, сѣдебнитѣ слѣдователи и сѣдебнитѣ пристави съ прѣдписанія; отъ тѣхъ получава: отъ членовѣтъ на сѣда, отъ мировитѣ сѣдии и сѣдебнитѣ слѣдователи прѣдставленія, а отъ сѣдебнитѣ пристави — донесенія; помежду си, както и съ мѣста и лица отъ други вѣдомства — съ отношения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 89-й, който става чл. 88-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 90-й става чл. 89-й. (Чете.)

„Чл. 89. Сѣдебнитѣ слѣдователи помежду си, както и съ други мѣста и лица, се сношаватъ съ отношения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 90-й, който става чл. 89-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 91-й става чл. 90-й. (Чете.)

„Чл. 90. Прѣсѣдателитѣ даватъ на сѣдебнитѣ пристави и на чиновницитѣ отъ канцеларията прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава донесеніе“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 91-й, който става чл. 90-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 92-й става чл. 91-й. (Чете.)

„Чл. 91. Прокуроритѣ се отнасятъ до сѣдебнитѣ мѣста, при които служатъ, съ прѣдложения, а отъ тѣзи получава отношения; помежду си, както и съ други мѣста и лица, тѣ се отнасятъ съ отношения“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 92-й, който става чл. 91-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 93-й става чл. 92-й. (Чете.)

„Чл. 92. Министрътъ на Правосѣдието дава на всичкитѣ прокурори прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава прѣдставленія. Прокуроритѣ при апелативни сѣдъ даватъ на подвѣдомственитѣ си прокурори при окръжнитѣ сѣдилища прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава прѣдставленія. Вѣобще, прокуроритѣ даватъ на замѣстницитѣ си прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава прѣдставленія“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣсѣдателствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 93-й, който става чл. 92-й, тѣй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 94-й става чл. 93-й. (Чете.)

„Чл. 93. Всѣко сѣдебно мѣсто и длѣжностно лице, като приеме отъ едно мѣсто или длѣжностно лице законно исканіе, е длѣжно да го изпълни безъ забава и за изпълненіето да извѣсти на лицето или мѣстото“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 94-й, който става чл. 93-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ Данковъ: Чл. 95-й става чл. 94-й. (Чете.)

„Чл. 94. Мѣста и лица, които не сж получили на врѣме увѣдомление за изпълнение на нѣкое искание, трѣбва да извѣстятъ за това на надлѣжното началство и на надлѣжния прокуроръ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Полагамъ на гласуване. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ чл. 95-й, който става чл. 94-й, тъй, както го е приела комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Никола Б. Вълкановъ: Г-да народни прѣдставители! Прѣдъ видъ на това, че дойдохме до половината на законопроекта, прѣкарахме 94 члена, и че врѣмето е на прѣднжло, правѣхъ прѣдложение да се вдигне засѣданието и утрѣ да продължаваме, още повече, че не е толкозъ екстренно, непрѣмѣнно тая вечеръ да мине цѣлиятъ законопроектъ. Нека се избавимъ и отъ критиката на опозицията, че сме бързали и не сме ѝ дали възможност да говори, която сега отсъствува, и нека членовѣтъ ѝ дойдѣтъ утрѣ и се искажатъ по той толкова важенъ законопроектъ.

Прѣдсѣдательствующий Георги Губидѣльниковъ: Прави се прѣдложение отъ г-на Вълканова да се вдигне засѣданието. Които сж съгласни да се вдигне засѣданието, да вдигнатъ ржка. (Болшинство.)

Засѣданието се вдига и за утрѣ ще имаме продължение отъ днешния дневенъ редъ.

(Затворено въ 5 часътъ послѣ пладнѣ.)

Прѣдсѣдатель: Д-ръ Георги Янколовъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Христо Ивановъ.
Петко В. Горбановъ.
Георги Губидѣльниковъ.

Секретари: { Петръ Папанчевъ.
Жеко Ив. Жековъ.
Петръ К. Бобчевски.
Лука Братановъ.
Никола Ив. Козаровъ.

Секретари: { Иванъ М. Лировъ.
Иванъ Пецовъ.
Стефанъ Ивановъ.
Георги Н. Юруковъ.
Василъ Ив. Димчевъ.

Секретари: { Боби Лафчиевъ.
Христо Теодоровъ.
Георги Ив. Михайловъ.
Янколъ Донковъ.
Данчо В. Пишмановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.